

แผนการใช้ที่ดิน

ตำบลย่านซื่อ

อำเภอเมืองอ่างทอง จังหวัดอ่างทอง

คำนำ

การจัดทำแผนการใช้ที่ดินดำเนินการตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 72 (1) ที่ได้บัญญัติให้มีการวางแผนการใช้ที่ดินให้เหมาะสมกับศักยภาพของที่ดินตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยแผนการใช้ที่ดินตำบลหลักฟ้า อำเภอไชโย จังหวัดอ่างทอง ได้นำแนวคิดขององค์การอาหารและการเกษตรแห่งสหประชาชาติ (Food and Agriculture Organization of the United Nations: FAO) และโครงการสิ่งแวดล้อมแห่งสหประชาชาติ (United Nations Environment Programme: UNEP) มาปรับใช้ คือ ความเหมาะสมทางกายภาพ ความเหมาะสมทางเศรษฐกิจ การยอมรับจากสังคม การสร้างความยั่งยืนให้สิ่งแวดล้อม และเสนอทางเลือกการใช้ที่ดินร่วมกับวิธีการที่จำเป็นอื่น ๆ เช่น กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (Participatory Rural Appraisal: PRA) การประเมินคุณภาพที่ดิน เป็นต้น

สถานีพัฒนาที่ดินอ่างทอง ร่วมกับสำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 1 และกองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน ในการดำเนินงานวางแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล โดยพิจารณาภาพรวมของสภาพปัญหาในด้านต่าง ๆ ทั้งด้านกายภาพ เศรษฐกิจ และสังคม วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลนำไปสู่การวางแผนการใช้ที่ดินที่สอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่ โดยผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA) ในการระบุปัญหา ความต้องการของเกษตรกรและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ทั้งนี้ สถานีพัฒนาที่ดินอ่างทองได้จัดทำแผนกิจกรรม/โครงการ เพื่อขับเคลื่อนแผนการใช้ที่ดินให้เป็นรูปธรรม เพื่อให้เกษตรกรมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น มีการใช้ที่ดินอย่างถูกต้องเหมาะสม รักษาสภาพแวดล้อมและอนุรักษ์ทรัพยากรในชุมชนให้เกิดความยั่งยืนต่อไป

สถานีพัฒนาที่ดินอ่างทอง
กันยายน 2566

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
สารบัญตาราง	ง
สารบัญรูป	จ
บทที่ 1 บทนำ	
1.1 ความสำคัญของการวางแผนการใช้ที่ดิน	1-1
1.2 หลักการและเหตุผล	1-1
1.3 วัตถุประสงค์	1-1
1.4 ระยะเวลาและสถานที่ดำเนินงาน	1-1
1.5 ขั้นตอนการดำเนินงาน	1-1
1.6 วิสัยทัศน์ของตำบล	1-2
บทที่ 2 ข้อมูลทั่วไป	
2.1 ที่ตั้งและอาณาเขต	2-1
2.2 การแบ่งส่วนการปกครอง	2-2
2.3 สภาพภูมิประเทศ	2-2
2.4 สภาพภูมิอากาศ	2-2
2.5 สภาพการใช้ที่ดินปัจจุบัน	2-4
2.6 สภาพเศรษฐกิจและสังคม	2-6
บทที่ 3 สถานภาพของทรัพยากรธรรมชาติ	
3.1 ทรัพยากรป่าไม้	3-1
3.2 ทรัพยากรน้ำ	3-1
3.3 ทรัพยากรดิน	3-1
บทที่ 4 กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (Participatory Rural Appraisal: PRA)	
4.1 หลักการ	4-1
4.2 การวิเคราะห์ผลจากการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA)	4-1
4.3 ระบบการปลูกพืชในปัจจุบัน	4-5

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 5 การประเมินคุณภาพที่ดิน	
5.1 หลักการประเมินคุณภาพที่ดินด้านกายภาพ	5-1
5.2 พืชเศรษฐกิจที่สำคัญของตำบล	5-2
5.3 ระดับความเหมาะสมของที่ดิน	5-2
บทที่ 6 แผนการใช้ที่ดิน	
6.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อจัดทำแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล	6-1
6.2 แผนการใช้ที่ดิน	6-1
บทที่ 7 การขับเคลื่อนแผนการใช้ที่ดิน	
7.1 ขั้นตอนการดำเนินงาน	7-1
7.2 กิจกรรมที่จะดำเนินการของกรมพัฒนาที่ดิน	7-1
7.3 กิจกรรมที่จะดำเนินงานของหน่วยงานอื่น	7-2
7.4 ความต้องการของชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	7-2
เอกสารอ้างอิง	8-1

สารบัญญัตราสาร

ตารางที่	หน้า
2-1 สถิติภูมิอากาศ ณ สถานีตรวจอากาศจังหวัดพระนครศรีอยุธยา (ปี พ.ศ.2536-2565)	2-3
2-2 สภาพการใช้ที่ดินตำบลย่านซื่อ อำเภอเมืองอ่างทอง จังหวัดอ่างทอง	2-5
2-3 จำนวนประชากรและครัวเรือนตำบลย่านซื่อ อำเภอเมืองอ่างทอง จังหวัดอ่างทอง ปี 2565	2-7
2-4 จำนวนและสัดส่วนครัวเรือนตำบลย่านซื่อ อำเภอเมืองอ่างทอง จังหวัดอ่างทอง ปี 2565	2-7
2-5 รายได้-รายจ่ายเฉลี่ยครัวเรือนตำบลย่านซื่อ อำเภอเมืองอ่างทอง จังหวัดอ่างทอง ปี 2565	2-9
3-1 สมบัติดินตำบลย่านซื่อ อำเภอเมืองอ่างทอง จังหวัดอ่างทอง	3-3
5-1 ตัวอย่างการประเมินคุณภาพที่ดินด้านกายภาพของประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน	5-2
5-2 ชั้นความเหมาะสมทางกายภาพของดิน ตำบลย่านซื่อ อำเภอเมืองอ่างทอง จังหวัดอ่างทอง	5-3
6-1 เขตการใช้ที่ดินตำบลย่านซื่อ อำเภอเมืองอ่างทอง จังหวัดอ่างทอง	6-2
7-1 กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินในเขตเกษตรกรรมที่จะดำเนินการในปีงบประมาณ 2567-2571	7-4
7-2 สรุปกิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นในเขตการใช้ที่ดิน	7-6
7-3 เป้าหมายการดำเนินงานและงบประมาณตำบลย่านซื่อ อำเภอเมืองอ่างทอง จังหวัดอ่างทอง แผน 5 ปี (พ.ศ. 2567-2571)	7-8

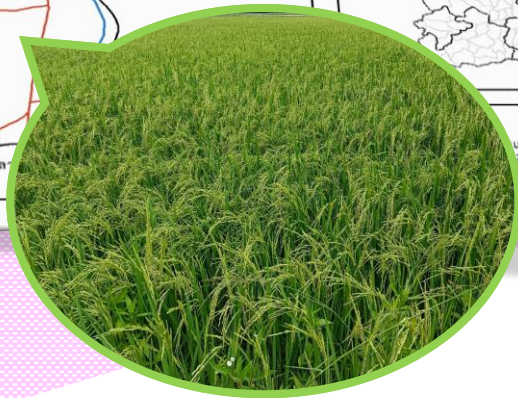
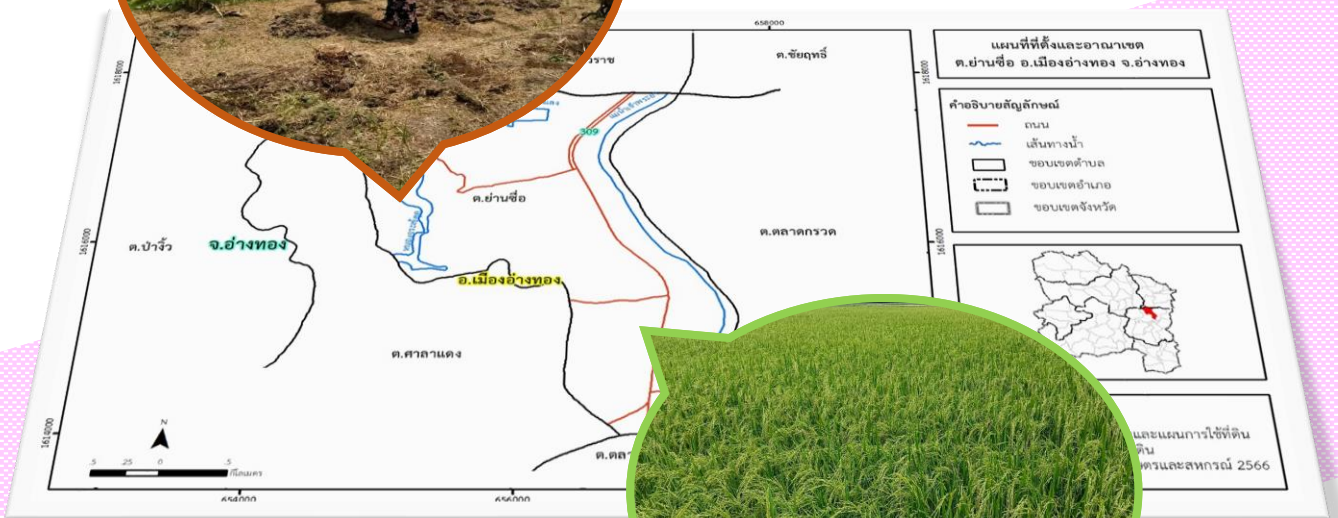
สารบัญญรูป

รูปที่	หน้า
1-1 ขั้นตอนการวางแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล	1-3
2-1 ขอบเขตการปกครองตำบลย่านซื่อ อำเภอเมืองอ่างทอง จังหวัดอ่างทอง	2-1
2-2 กราฟสมดุลของน้ำเพื่อการเกษตร ปี พ.ศ. 2536-2565	2-3
2-3 สภาพการใช้ที่ดินตำบลย่านซื่อ อำเภอเมืองอ่างทอง จังหวัดอ่างทอง	2-6
3-1 ทรัพยากรดินตำบลย่านซื่อ อำเภอเมืองอ่างทอง จังหวัดอ่างทอง	3-4
4-1 การวิเคราะห์สถานการณ์โดยระบบ DPSIR ของตำบลย่านซื่อ อำเภอเมืองอ่างทอง จังหวัดอ่างทอง	4-4
4-2 ระบบการปลูกพืชในปัจจุบันของตำบลย่านซื่อ อำเภอเมืองอ่างทอง จังหวัดอ่างทอง	4-5
6-1 เขตการใช้ที่ดินตำบลย่านซื่อ อำเภอเมืองอ่างทอง จังหวัดอ่างทอง	6-5

บทที่ 1

บทนำ

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญของการวางแผนการใช้ที่ดิน

ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 72 รัฐพึงดำเนินการเกี่ยวกับที่ดิน ทรัพยากรน้ำ และพลังงาน ดังต่อไปนี้

1.1) วางแผนการใช้ที่ดินของประเทศ ให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่และศักยภาพของที่ดิน ตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน

1.2) จัดให้มีการวางผังเมืองทุกระดับและบังคับการให้เป็นไปตามผังเมือง อย่างมีประสิทธิภาพ รวมตลอดทั้งพัฒนาเมืองให้มีความเจริญ โดยสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในพื้นที่

1.2 หลักการและเหตุผล

ปัจจุบันกรมพัฒนาที่ดินได้ดำเนินการวางแผนการใช้ที่ดินระดับประเทศเรียบร้อยแล้ว ซึ่งเป็นการวางกรอบเชิงนโยบายมุ่งเน้นการพัฒนาด้านการเกษตรให้เกิดความสมดุลและยั่งยืนและในขณะเดียวกันต้องอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมควบคู่กับการรักษาคุณค่าทางศิลปวัฒนธรรม แต่ทั้งนี้เพื่อให้เกิดการใช้ประโยชน์ที่ดินในระดับพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพและรักษาฐานการผลิตด้านทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืนตลอดห่วงโซ่อุปทาน แผนการใช้ที่ดินระดับตำบลจึงถูกนำมาใช้เป็นเครื่องมือเพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานดังกล่าว ซึ่งมีความสอดคล้องกับแผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งกำหนดให้มีการจัดทำแผนการใช้ที่ดินของชาติ ทั้งระบบให้สอดคล้องและเหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่และการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

1.3 วัตถุประสงค์

1.3.1 เพื่อรักษาเสถียรภาพของทรัพยากรให้เกิดความสมดุลและยั่งยืนภายใต้การพัฒนาด้านต่าง ๆ ของตำบล

1.3.2 เพื่อให้การใช้ที่ดินมีผลตอบแทนสูงสุดต่อหน่วยเนื้อที่อย่างยั่งยืน

1.3.3 เพื่อให้เกิดการกำหนดแผนงาน โครงการ กิจกรรม ที่สอดคล้องกับแผนการใช้ที่ดินที่กำหนดขึ้น และอยู่บนหลักการของโมเดลเศรษฐกิจ BCG (Bio-Circular-Green Economy: BCG Model)

1.4 ระยะเวลาและสถานที่ดำเนินงาน

1.4.1 ระยะเวลา 1 ตุลาคม 2565 - 30 กันยายน 2566

1.4.2 สถานที่ ตำบลย่านซื่อ อำเภอเมืองอ่างทอง จังหวัดอ่างทอง

1.5 ขั้นตอนการดำเนินงาน

1.5.1 รวบรวมข้อมูลปฐมภูมิและทุติยภูมิ ประกอบด้วย

1) ด้านกายภาพ ได้แก่ ทรัพยากรดิน ทรัพยากรน้ำ ทรัพยากรป่าไม้ ภูมิอากาศ สภาพการใช้ที่ดิน เขตป่าไม้ตามกฎหมายและมติ

2) ด้านเศรษฐกิจและสังคม เช่น การถือครองที่ดิน ลักษณะทางเศรษฐกิจของตำบล จำนวนประชากร เป็นต้น

3) ด้านนโยบายและข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ยุทธศาสตร์ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 ยุทธศาสตร์ภาค แผนพัฒนากลุ่มจังหวัด แผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ แผนพัฒนาท้องถิ่น 4 ปี ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาลตำบลหรือองค์การบริหารส่วนตำบล

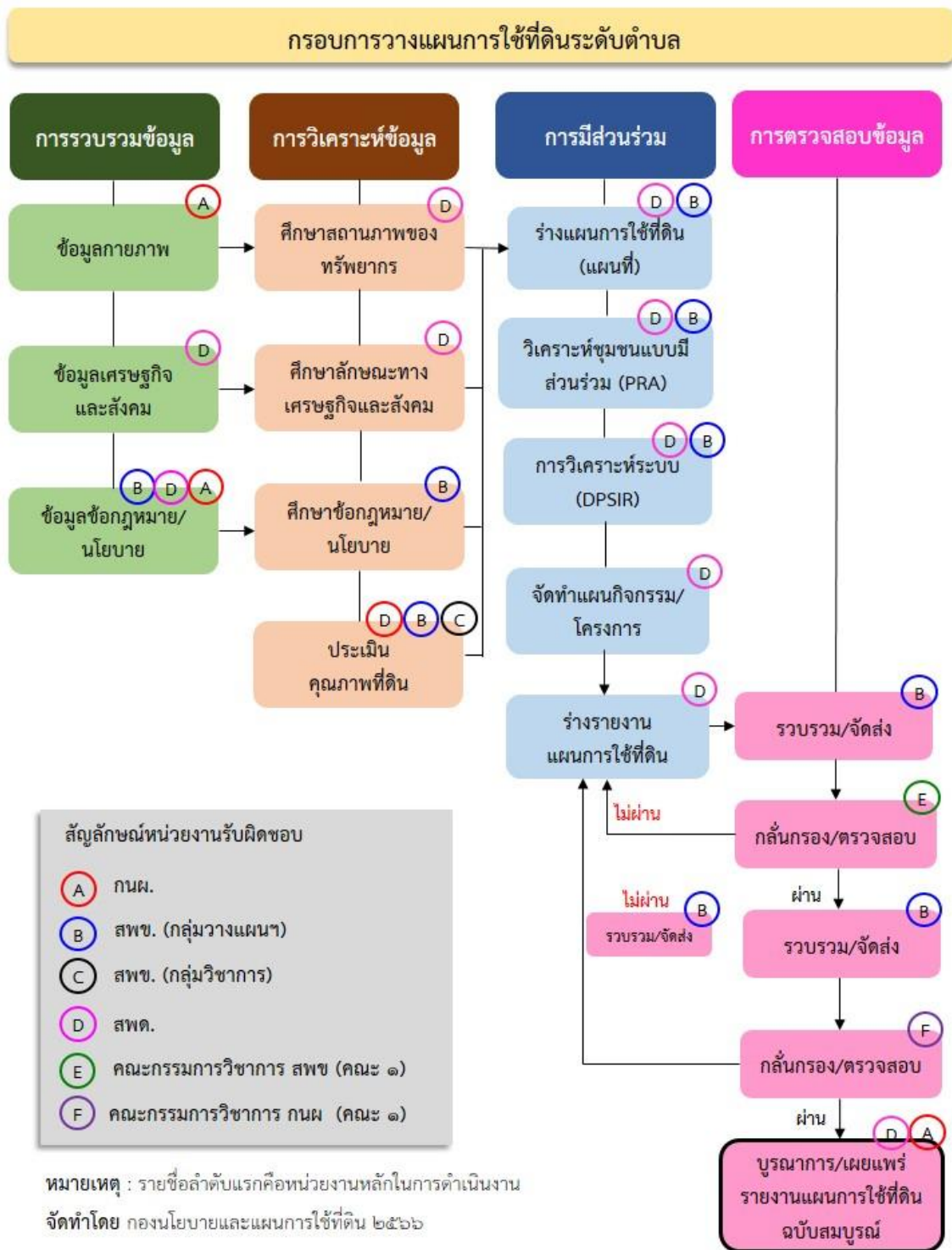
1.5.2 จัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (Participatory Rural Appraisal : PRA) เพื่อรับฟังความคิดเห็น ประเด็นปัญหา ความต้องการด้านต่าง ๆ ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นและเกษตรกรในตำบล

- 1.5.3 ประเมินคุณภาพของที่ดินของพืชเศรษฐกิจหลักและพืชทางเลือกที่มีมูลค่าของตำบล
- 1.5.4 สังเคราะห์ข้อมูลจากข้อ 1.5.1 ถึง 1.5.3 เพื่อใช้ประกอบการวางแผนการใช้ที่ดิน
- 1.5.5 กำหนด (ร่าง) แผนการใช้ที่ดินระดับตำบล
- 1.5.6 รับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อ (ร่าง) แผนการใช้ที่ดินที่กำหนดขึ้น
- 1.5.7 ปรับปรุง (ร่าง) แผนการใช้ที่ดินเพื่อจัดทำแผนการใช้ที่ดินฉบับสมบูรณ์
- 1.5.8 นำแผนการใช้ที่ดินเข้าสู่คณะกรรมการของเขตฯ เพื่อตรวจสอบความครบถ้วน/สมบูรณ์ของเนื้อหาและองค์ประกอบ
- 1.5.9 เผยแพร่แผนการใช้ที่ดินเพื่อนำไปสู่การขับเคลื่อนการดำเนินงาน ประกอบด้วย
 - 1) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นำแผนการใช้ที่ดินที่จัดทำขึ้นไปประกอบการจัดทำแผนการพัฒนาของตำบล เพื่อนำไปสู่การของบประมาณที่มีความสอดคล้องกับศักยภาพด้านการผลิตและสภาพของทรัพยากรของตำบล
 - 2) กรมพัฒนาที่ดิน โดยสถานีพัฒนาที่ดิน กำหนดแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ที่สอดคล้องกับแผนการใช้ที่ดินที่กำหนดขึ้นในแต่ละเขตและสามารถใช้ประกอบการของบประมาณในพื้นที่อย่างมีหลักการและเป็นที่ยอมรับ
 - 3) หน่วยงานราชการอื่น ๆ สามารถใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานประกอบแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ที่สอดคล้องกับแผนการใช้ที่ดินที่กำหนดขึ้นในแต่ละเขตจากขั้นตอนที่กล่าวข้างต้น สามารถจัดทำกรอบการวางแผนการใช้ที่ดินระดับตำบลแสดงดังรูปที่ 1-1

1.6 วิสัยทัศน์ของตำบล

ย่านซื่อน่าอยู่ สังคมดีมีคุณภาพ ควบคู่การพัฒนาเศรษฐกิจ เพื่อคุณภาพชีวิตที่ดี ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (<https://www.yansue-angthong.go.th/vision-mission.html>)

รูปที่ 1-1 กรอบการวางแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล

บทที่ 2

ข้อมูลทั่วไป

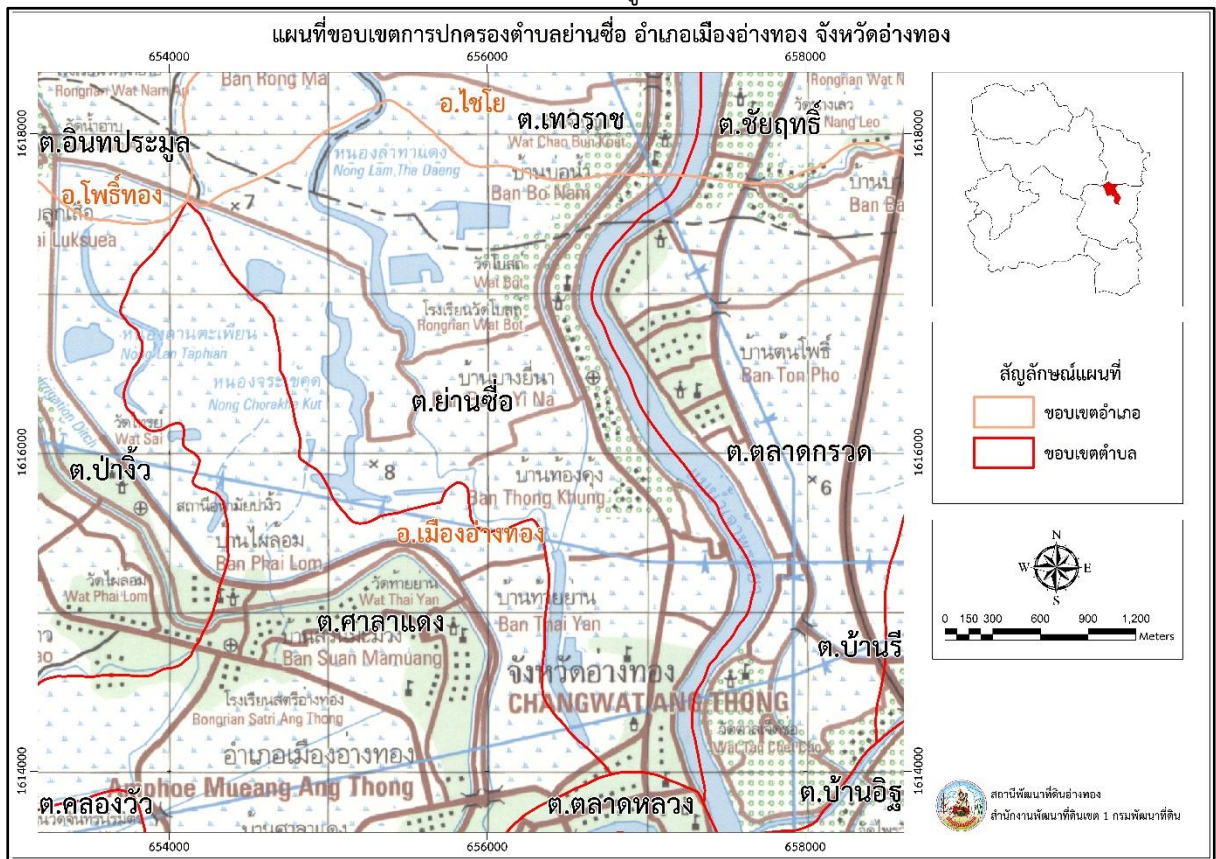

บทที่ 2 ข้อมูลทั่วไป

2.1 ที่ตั้งและอาณาเขต

ตำบลย่านซื่อ อำเภอเมืองอ่างทอง จังหวัดอ่างทอง ตั้งอยู่ทางทิศเหนือของอำเภอเมืองอ่างทอง มีพื้นที่ประมาณ 7 ตารางกิโลเมตร หรือ 4,411 ไร่ โดยมีอาณาเขตติดต่อ ดังนี้ (รูปที่ 2-1)

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	ตำบลเทวราช อำเภอไชโย
ทิศใต้	ติดต่อกับ	เทศบาลเมืองอ่างทอง
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	แม่น้ำเจ้าพระยา
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	ตำบลศาลาแดง ตำบลป่าจัว อำเภอเมืองอ่างทอง ตำบลอินทประมูล อำเภอโพธิ์ทอง

รูปที่ 2-1 ขอบเขตการปกครองตำบลย่านซื่อ อำเภอเมืองอ่างทอง จังหวัดอ่างทอง

2.2 การแบ่งส่วนการปกครอง

ตำบลย่านซื่อ อำเภอเมืองอ่างทอง จังหวัดอ่างทอง แบ่งส่วนการปกครองออกเป็น 5 หมู่บ้าน ดังนี้

หมู่ที่ 1 บ้านย่านซื่อ

หมู่ที่ 4 บ้านท้อคิ่ง

หมู่ที่ 2 บ้านบางยี่นา

หมู่ที่ 5 บ้านบางยี่นา

หมู่ที่ 3 บ้านย่านซื่อ

2.3 สภาพภูมิประเทศ

ลักษณะพื้นที่ทั่วไปส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่ม สภาพพื้นที่ราบเรียบถึงค่อนข้างราบเรียบ เป็นส่วนหนึ่งของที่ราบลุ่มเจ้าพระยา ทิศตะวันออกมีแม่น้ำเจ้าพระยาไหลผ่านตลอดแนว นอกจากนี้ยังมีแหล่งน้ำที่สำคัญ เช่น หนองจรเข้คู่ต หนองลำท่าแดง หนองคลาน

2.4 สภาพภูมิอากาศ

จากการศึกษาสถิติภูมิอากาศ (พ.ศ.2536-2565) พบว่า ตำบลย่านซื่อ อำเภอเมืองอ่างทอง จังหวัดอ่างทอง มีรายละเอียดดังนี้

2.4.1 อุณหภูมิ

มีอุณหภูมิโดยเฉลี่ยทั้งปี 28.4 องศาเซลเซียส อุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ย 34.2 องศาเซลเซียส โดยในเดือนเมษายนมีอุณหภูมิสูงสุดคือ 36.7 องศาเซลเซียส และอุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ย 23.4 องศาเซลเซียส โดยในเดือนมกราคมมีอุณหภูมิต่ำสุดคือ 20.2 องศาเซลเซียส

2.4.2 ปริมาณน้ำฝน

มีปริมาณน้ำฝนรวมทั้งปี 1,083.1 มิลลิเมตร มีฝนตกประมาณ 106 วัน เดือนที่มีฝนตกมากที่สุดในเดือนกันยายน มีปริมาณฝน 231.9 มิลลิเมตร และมีฝนตกประมาณ 18 วัน

2.4.3 สมดุลน้ำเพื่อการเกษตร

จากข้อมูลสถิติภูมิอากาศในคาบ 30 ปี (ปี พ.ศ.2536-2565) ณ สถานีตรวจอากาศจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ได้นำมาวิเคราะห์สมดุลของน้ำเพื่อการเกษตร ซึ่งเป็นการวิเคราะห์หาช่วงฤดูกาลเพาะปลูกพืช ตลอดจนช่วงระยะเวลาที่พืชเสี่ยงต่อการขาดน้ำ ข้อมูลที่นำมาวิเคราะห์ คือ ปริมาณน้ำฝน และศักยภาพการคายระเหยน้ำอ้างอิง (ET_o) ซึ่งคำนวณด้วยโปรแกรม Cropwat for Windows Version 8.0 โดยใช้สมการ Penman-Monteith สามารถสรุปสมดุลของน้ำเพื่อการเกษตรในเขตอาศัยน้ำฝนได้ดังนี้

ช่วงที่เหมาะสมต่อการปลูกพืช เป็นช่วงที่ค่าปริมาณน้ำฝนมากกว่าค่า 0.5 การระเหยจากผิวดิน และการคายน้ำของพืช เป็นช่วงที่ดินมีความชุ่มชื้นพอเหมาะต่อการเพาะปลูกพืช เป็นช่วงที่ดินมีความชุ่มชื้นพอเหมาะต่อการเพาะปลูกพืช ซึ่งช่วงนี้เริ่มตั้งแต่ปลายเดือนเมษายนถึงต้นเดือนพฤศจิกายน

ช่วงที่มีน้ำมากเกินพอ เป็นช่วงที่ค่าปริมาณน้ำฝนมากกว่าค่าการระเหยจากผิวดินและการคายน้ำของพืช ซึ่งช่วงนี้เริ่มตั้งแต่กลางเดือนมิถุนายนถึงกลางเดือนตุลาคม

ช่วงขาดน้ำ เป็นช่วงฤดูแล้งที่ค่าปริมาณน้ำฝนน้อยกว่าค่า 0.5 การระเหยจากผิวดิน และการคายน้ำของพืช ซึ่งพืชอาจเสียหายจากการขาดแคลนน้ำได้ ซึ่งช่วงนี้เริ่มตั้งต้นเดือนพฤศจิกายนถึงปลายเดือนเมษายน (ตารางที่ 2-1 และรูปที่ 2-2)

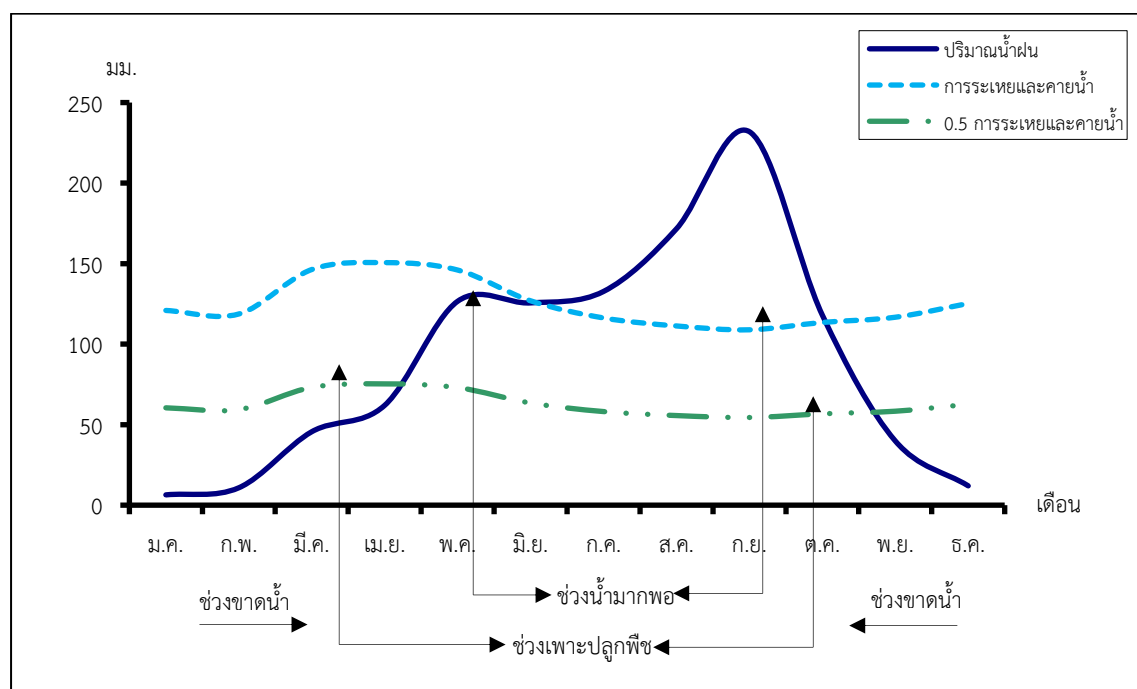
ตารางที่ 2-1 สถิติภูมิอากาศ ณ สถานีตรวจอากาศจังหวัดพระนครศรีอยุธยา¹ (ปี พ.ศ.2536-2565)

เดือน	อุณหภูมิ (°ซ.)			ความชื้นสัมพัทธ์ (%)	ปริมาณน้ำฝน (มม.)	จำนวนวันที่ฝนตก (วัน)	ศักยภาพการคายระเหยน้ำ (มม.)	ปริมาณฝนใช้การ ² (มม.)
	ต่ำสุด	สูงสุด	เฉลี่ย					
ม.ค.	20.2	32.9	26.2	68.0	6.4	1.0	120.9	6.3
ก.พ.	22.3	34.6	27.9	70.0	10.8	1.4	118.7	10.6
มี.ค.	24.3	35.9	29.5	72.0	45.6	4.3	146.3	42.3
เม.ย.	25.0	36.7	30.1	73.0	62.0	6.3	150.6	55.8
พ.ค.	25.2	35.9	30.0	76.0	126.6	12.8	146.0	101.0
มิ.ย.	24.8	35.0	29.4	77.0	125.6	13.4	126.9	100.4
ก.ค.	24.4	34.1	28.9	79.0	132.7	14.8	116.3	104.5
ส.ค.	24.2	33.7	28.6	80.0	171.6	16.4	111.3	124.5
ก.ย.	24.1	33.2	28.3	83.0	231.9	17.8	108.9	145.9
ต.ค.	23.6	33.1	28.1	81.0	118.0	12.2	113.5	95.7
พ.ย.	22.3	33.1	27.4	75.0	39.9	4.1	116.7	37.4
ธ.ค.	20.4	32.3	26.1	68.0	12.0	1.3	125.2	11.8
เฉลี่ย	23.4	34.2	28.4	75.2	-	-	-	-
รวม	-	-	-	-	1,083.1	105.8	1,501.3	836.2

หมายเหตุ : ¹ เป็นสถานีตรวจอากาศที่ใกล้พื้นที่ตำบลมากที่สุด

² จากการคำนวณโดยโปรแกรม Cropwat for Windows Version 8.0

ที่มา: กรมอุตุนิยมวิทยา (2566)

รูปที่ 2-2 กราฟสมดุลของน้ำเพื่อการเกษตร ปี พ.ศ. 2536-2565

2.5 สภาพการใช้ที่ดินปัจจุบัน

สภาพการใช้ที่ดินตำบลย่านซื่อ อำเภอเมืองอ่างทอง จังหวัดอ่างทอง ซึ่งสำรวจโดยกลุ่มวิเคราะห์สภาพการใช้ที่ดิน (2566) ประกอบด้วยประเภทการใช้ที่ดินต่าง ๆ ดังนี้

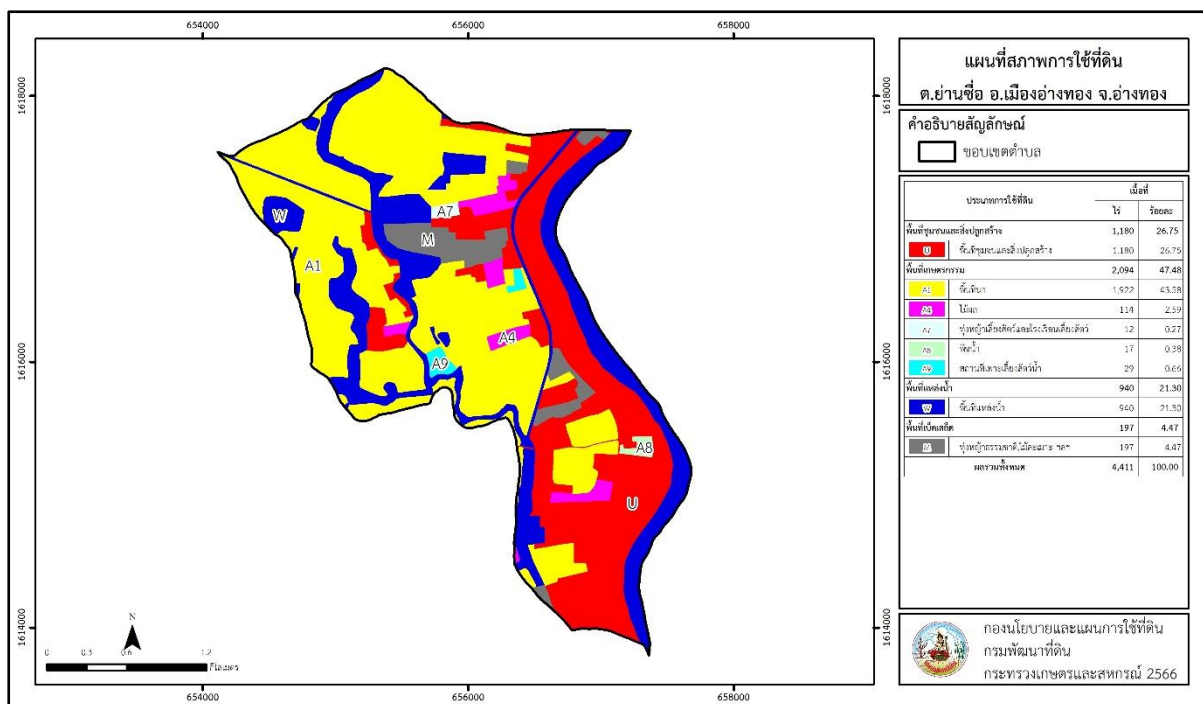
- 1) พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง มีเนื้อที่ 1,180 ไร่ หรือร้อยละ 26.75 ของเนื้อที่ตำบล
- 2) พื้นที่เกษตรกรรมมีเนื้อที่ 2,094 ไร่ หรือร้อยละ 47.48 ของเนื้อที่ตำบล ประกอบด้วย การใช้ประโยชน์ที่ดินด้านเกษตรกรรมต่าง ๆ ดังต่อไปนี้
 - 2.1) พื้นที่นา มีเนื้อที่ 1,922 ไร่ หรือร้อยละ 43.58 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ นาไร่ นาข้าว
 - 2.2) ไม้ผล มีเนื้อที่ 114 ไร่ หรือร้อยละ 2.59 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ ไม้ผลเสื่อมโทรม มะม่วง กล้วย
 - 2.3) ทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์และโรงเรือนเลี้ยงสัตว์ มีเนื้อที่ 12 ไร่ หรือร้อยละ 0.27 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ โรงเรือนเลี้ยงสัตว์ปีก/สถานที่เพาะเลี้ยงปลา
 - 2.4) พืชไร่ มีเนื้อที่ 17 ไร่ หรือร้อยละ 0.38 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ ผักบุ้ง
 - 2.5) สถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ มีเนื้อที่ 29 ไร่ หรือร้อยละ 0.66 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ สถานที่เพาะเลี้ยงปลา
- 3) พื้นที่แหล่งน้ำ มีเนื้อที่ 940 ไร่ หรือร้อยละ 21.30 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ แม่น้ำ ลำห้วย ลำคลอง หนอง บึง ทะเลสาบ บ่อน้ำในไร่นา คลองชลประทาน
- 4) พื้นที่เบ็ดเตล็ด มีเนื้อที่ 197 ไร่ หรือร้อยละ 4.47 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ ทุ่งหญ้าสลับไม้พุ่ม/ไม้ละเมาะ ดังรายละเอียดในตารางที่ 2-2 และรูปที่ 2-3

ตารางที่ 2-2 สภาพการใช้ที่ดินตำบลย่านซื่อ อำเภอเมืองอ่างทอง จังหวัดอ่างทอง

หน่วยแผนที่	สภาพการใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
		ไร่	ร้อยละ
U	พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	1,180	26.75
U101	ตัวเมืองและย่านการค้า	348	7.89
U201	หมู่บ้านบนพื้นราบ	530	12.01
U301	สถานที่ราชการและสถาบันต่าง ๆ	168	3.81
U405	ถนน	38	0.86
U502	โรงงานอุตสาหกรรม	40	0.91
U601	สถานที่พักผ่อนหย่อนใจ	56	1.27
A	พื้นที่เกษตรกรรม	2,094	47.48
A100	นาไร่	171	3.88
A101	นาข้าว	1,751	39.70
A407	มะม่วง	37	0.84
A411	กล้วย	77	1.75
A703/A902	โรงเรียนเลี้ยงสัตว์ปีก/สถานที่เพาะเลี้ยงปลา	12	0.27
A803	บัว	17	0.38
A902	สถานที่เพาะเลี้ยงปลา	29	0.66
M	พื้นที่เบ็ดเตล็ด	197	4.47
M102	ทุ่งหญ้าสลับไม้พุ่ม/ไม้ละเมาะ	197	4.47
W	พื้นที่แหล่งน้ำ	940	21.30
W101	แม่น้ำ ลำห้วย ลำคลอง	323	7.32
W102	หนอง บึง ทะเลสาบ	398	9.02
W202	บ่อน้ำในไร่นา	103	2.33
W203	คลองชลประทาน	116	2.63
รวมเนื้อที่ทั้งหมด		4,411	100.00

ที่มา: กลุ่มวิเคราะห์สภาพการใช้ที่ดิน (2566)

รูปที่ 2-3 สภาพการใช้ที่ดินตำบลย่านซื่อ อำเภอเมืองอ่างทอง จังหวัดอ่างทอง

2.6 สภาพเศรษฐกิจและสังคม

2.6.1 ประชากร

จากหลักฐานทะเบียนราษฎรของกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ณ เดือนธันวาคม 2565 พบว่า ประชากรที่อาศัยในพื้นที่ตำบลย่านซื่อ มีประชากรรวม 3,568 คน แยกเป็นชาย 1,693 คน เป็นหญิง 1,875 คน ความหนาแน่นโดยเฉลี่ย 505.55 คนต่อตารางกิโลเมตร มีจำนวนครัวเรือนทั้งหมด 1,568 ครัวเรือน เป็นครัวเรือนเกษตรที่มาขึ้นทะเบียนกรมส่งเสริมการเกษตร 230 ครัวเรือน หรือร้อยละ 14.67 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมด และเป็นครัวเรือนที่ประกอบอาชีพอื่น ๆ ครัวเรือนเกษตรที่ไม่ได้มาขึ้นทะเบียนกรมส่งเสริมการเกษตร 1,338 ครัวเรือน หรือร้อยละ 85.33 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมด ดังรายละเอียดในตารางที่ 2-3 ถึง 2-4

ตารางที่ 2-3 จำนวนประชากรและครัวเรือนตำบลย่านซื่อ อำเภอเมืองอ่างทอง จังหวัดอ่างทอง ปี 2565

พื้นที่	จำนวนครัวเรือน	จำนวนประชากร (คน)		
		ชาย	หญิง	รวม
ตำบลย่านซื่อ	1,568	1,693	1,875	3,568
หมู่ที่ 0 บ้านย่านซื่อ	392	330	313	643
หมู่ที่ 1 บ้านย่านซื่อ	198	216	244	460
หมู่ที่ 2 บ้านบางยี่นา	112	142	180	322
หมู่ที่ 3 บ้านย่านซื่อ	391	407	461	868
หมู่ที่ 4 บ้านท้องคุ้ง	279	304	368	672
หมู่ที่ 5 บ้านบางยี่นา	196	294	309	603

ที่มา: กรมการปกครอง (2566)

ตารางที่ 2-4 จำนวนและสัดส่วนครัวเรือนตำบลย่านซื่อ อำเภอเมืองอ่างทอง จังหวัดอ่างทอง ปี 2565

รายการ	จำนวน (ครัวเรือน)	ร้อยละ
จำนวนครัวเรือนทั้งหมด ¹⁾	1,568	100.00
- จำนวนครัวเรือนเกษตรที่มากขึ้นทะเบียนกรมส่งเสริมการเกษตร ²⁾	230	14.67
- จำนวนครัวเรือนที่ประกอบอาชีพอื่นๆ และจำนวนครัวเรือนเกษตรที่ไม่ได้มากขึ้นทะเบียนฯ	1,338	85.33

ที่มา: 1) กรมการปกครอง (2566)

2) กรมส่งเสริมการเกษตร (2566)

2.6.2 การถือครองที่ดิน

จากข้อมูลกรมการปกครอง ณ เดือนธันวาคม 2565 ตำบลย่านซื่อ มีจำนวนครัวเรือนทั้งหมด 1,568 ครัวเรือน โดยถือครองที่ดินเฉลี่ยครัวเรือนละ 2.81 ไร่ (เนื้อที่ของตำบลรวมต่อจำนวนครัวเรือนทั้งหมด)

2.6.3 ลักษณะทางเศรษฐกิจและการประกอบอาชีพ

สภาพเศรษฐกิจ ประชากรในตำบลย่านซื่อส่วนใหญ่มีอาชีพด้านการเกษตรกรรม ได้แก่ ปลูกข้าว และเลี้ยงสัตว์

การประกอบอาชีพ ในตำบลย่านซื่อประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม การทำนา นอกจากนี้ยังมีการเลี้ยงสัตว์ไว้เพื่อบริโภคและจำหน่าย

- อาชีพทำเกษตรกรรม ตำบลย่านซื่อครัวเรือนเกษตรที่ขึ้นทะเบียนกับกรมส่งเสริมการเกษตร 230 ครัวเรือน โดยเกษตรกรปลูกข้าวทั้งตำบล นอกจากนี้เกษตรกรยังมีการเลี้ยงสัตว์ สำหรับการเลี้ยงสัตว์พบว่าส่วนใหญ่เลี้ยงไว้เพื่อบริโภค และจำหน่าย

2.6.4 ด้านรายได้-รายจ่าย

จากข้อมูลความจำเป็นพื้นฐานของกรมการพัฒนาชุมชน ปี พ.ศ. 2566 พบว่า รายได้ครัวเรือนเฉลี่ยปีละ 294,331 บาท รายได้บุคคลเฉลี่ยปีละ 102,193 บาท รายจ่ายครัวเรือนเฉลี่ยปีละ 161,115 บาท

รายจ่ายบุคคลเฉลี่ยปีละ 55,940 บาท เมื่อพิจารณาจะเห็นว่ารายได้ครัวเรือนมากกว่ารายจ่ายครัวเรือนปีละ 133,216 บาท และรายได้บุคคลมากกว่ารายจ่ายบุคคลปีละ 46,253 บาท ดังรายละเอียดในตารางที่ 2-5

ตารางที่ 2-5 รายได้-รายจ่ายเฉลี่ยครัวเรือนตำบลย่านซื่อ อำเภอเมืองอ่างทอง จังหวัดอ่างทอง ปี 2565

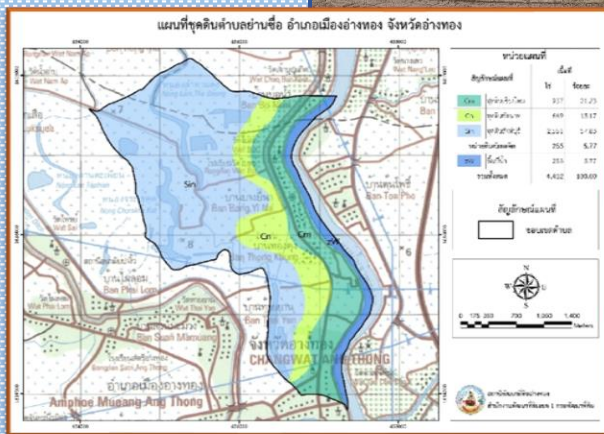
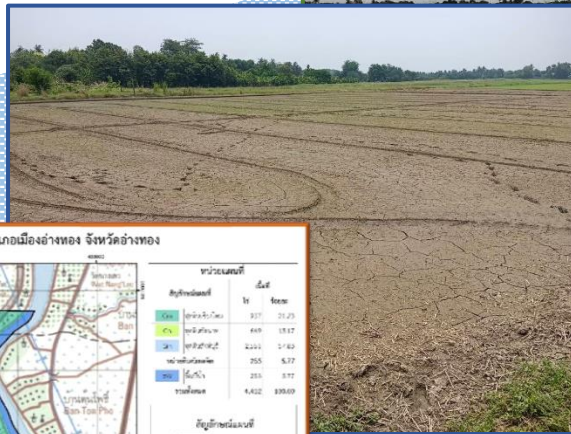
พื้นที่	แหล่งรายได้ของครัวเรือน (บาท/ปี)				รายได้ครัวเรือนเฉลี่ย (บาท/ปี)	รายได้บุคคลเฉลี่ย (บาท/ปี)	รายจ่ายครัวเรือนเฉลี่ย (บาท/ปี)	รายจ่ายบุคคลเฉลี่ย (บาท/ปี)
	อาชีพหลัก	อาชีพรอง	รายได้อื่น	ทำ-หาเอง				
ตำบลย่านซื่อ	258,537	16,213	18,446	1,136	294,331	102,193	161,115	55,940
หมู่ที่ 1 บ้านย่านซื่อ	322,627	11,517	5,846	1,032	341,023	101,285	195,721	58,130
หมู่ที่ 2 บ้านบางยี่นา	228,478	26,181	7,868	3,746	266,273	93,526	94,528	33,202
หมู่ที่ 3 บ้านย่านซื่อ	358,642	8,570	19,479	1,129	387,819	124,551	249,394	80,095
หมู่ที่ 4 บ้านท้องคุ้ง	203,349	15,819	22,890	686	242,743	91,977	158,324	59,990
หมู่ที่ 5 บ้านบางยี่นา	160,862	25,118	26,293	332	212,605	83,938	54,551	21,537

ที่มา: กรมการพัฒนาชุมชน (2566)

บทที่ 3

สถานภาพของทรัพยากรธรรมชาติ

บทที่ 3

สถานภาพของทรัพยากรธรรมชาติ

การศึกษาสถานภาพของทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ตำบลย่านซื่อ อำเภอเมืองอ่างทอง จังหวัดอ่างทอง ได้แก่ ทรัพยากรป่าไม้ ทรัพยากรน้ำ และทรัพยากรดิน ซึ่งเป็นทรัพยากรกายภาพที่สำคัญต่อการทำการเกษตร ดังนั้น จึงจำเป็นต้องทราบว่าทรัพยากรธรรมชาติแต่ละชนิดปัจจุบันมีสถานะอย่างไร เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการวางแผนการใช้ที่ดินซึ่งจะนำไปสู่การกำหนดแผนงาน โครงการ กิจกรรม รวมถึงมาตรการต่าง ๆ เพื่อการพัฒนาพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป โดยมีรายละเอียดดังนี้

3.1 ทรัพยากรป่าไม้

3.1.1 ป่าไม้ตามกฎหมายและมติคณะรัฐมนตรี

1) ป่าอนุรักษ์ ไม่พบพื้นที่ป่าอนุรักษ์ (เขตอุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เขตวนอุทยาน เขตห้ามล่าสัตว์ป่า) ในพื้นที่

2) ป่าสงวนแห่งชาติ ได้มีการจำแนกเขตการใช้ประโยชน์ทรัพยากรและที่ดินป่าไม้ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติตามมติคณะรัฐมนตรี วันที่ 10 มีนาคม 2535 และ 17 มีนาคม 2535 แบ่งออกเป็น 3 เขต ประกอบด้วย เขตพื้นที่ป่าเพื่อการอนุรักษ์ (Zone C) เขตพื้นที่ป่าเพื่อเศรษฐกิจ (Zone E) และเขตพื้นที่ป่าที่เหมาะสมต่อการเกษตร (Zone A) จากการวิเคราะห์ข้อมูลไม่พบพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติในพื้นที่

3.1.2 **ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ** (มติคณะรัฐมนตรี วันที่ 28 พฤษภาคม 2528) จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบชั้นคุณภาพลุ่มน้ำในพื้นที่ คือ พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 5 เนื้อที่ 4,411 ไร่

ทั้งนี้ เนื้อที่ดังกล่าวข้างต้นคำนวณด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ เป็นเนื้อที่เบื้องต้นเท่านั้น ไม่สามารถใช้อ้างอิงได้ทางกฎหมาย

3.2 ทรัพยากรน้ำ

3.2.1 ปริมาณน้ำฝน พบว่าในพื้นที่ตำบลย่านซื่อ มีสถิติภูมิอากาศคาบ 30 ปี พ.ศ. 2536-2565 (ไฟล์ข้อมูล) 1,083.1 มิลลิเมตรต่อปี

3.2.2 น้ำผิวดิน หมายถึง แม่น้ำลำคลอง หนอง บึง ทะเลสาบ อ่างเก็บ และแหล่งน้ำสาธารณะอื่น ๆ ที่อยู่ภายในผืนแผ่นดิน ในพื้นที่ตำบลย่านซื่อ มีรายละเอียดของแหล่งน้ำผิวดินดังนี้

แหล่งน้ำผิวดินธรรมชาติ ได้แก่ แม่น้ำเจ้าพระยา หนองจรเข้คุต และหนองลำท่าแดง

3.2.3 ใช้ฐานข้อมูลน้ำบาดาลของกรมทรัพยากรน้ำบาดาล กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จากฐานข้อมูลน้ำบาดาลของกรมทรัพยากรน้ำบาดาล (2566) พบว่า ตำบลย่านซื่อ มีจำนวนบ่อบาดาลราชการ จำนวน 2 บ่อ และจำนวนบ่อบาดาลเอกชน จำนวน 1 บ่อ

3.3 ทรัพยากรดิน

ทรัพยากรดินในพื้นที่ตำบลย่านซื่อ อำเภอเมืองอ่างทอง จังหวัดอ่างทอง พบหน่วยแผนที่ดินทั้งหมด 3 หน่วยแผนที่ดิน และหน่วยพื้นที่เบ็ดเตล็ด 1 หน่วยแผนที่ ดังนี้

3.3.1 ดินในพื้นที่ลุ่ม มี 2 หน่วยแผนที่ดิน ได้แก่

1) หน่วยแผนที่ดิน Cn-sicA ชุดดินชั้นนาห มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนเหนียวปนทรายแป้ง ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 669 ไร่ หรือร้อยละ 15.17 ของเนื้อที่ตำบล

2) หน่วยแผนที่ดิน Sin-sicA ชุดดินสิงห์บุรี มีเนื้อดินบนเป็นดินเหนียวปนทรายแป้ง ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 2,550 ไร่ หรือร้อยละ 57.81 ของเนื้อที่ตำบล

3.3.2 ดินในพื้นที่ดอน มี 1 หน่วยแผนที่ดิน คือ หน่วยแผนที่ดิน Cm-fsi-silA ดินเชิงใหม่ที่เป็นดินทรายแป้งละเอียด มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทรายแป้ง ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 937 ไร่ หรือร้อยละ 21.24 ของเนื้อที่ตำบล

3.3.3 พื้นที่เบ็ดเตล็ด มี 1 หน่วยแผนที่ คือ หน่วยแผนที่ W พื้นที่น้ำ มีเนื้อที่ 255 ไร่ หรือร้อยละ 5.78 ของเนื้อที่ตำบล

ไม่พบปัญหาทรัพยากรดินทางการเกษตรตามสภาพธรรมชาติในพื้นที่ รายละเอียดของสมบัติดินตำบลย่านซื่อ อำเภอเมืองอ่างทอง จังหวัดอ่างทอง ดังแสดงในตารางที่ 3-1 และแผนที่แสดงในลักษณะของชุดดิน (รูปที่ 3-1)

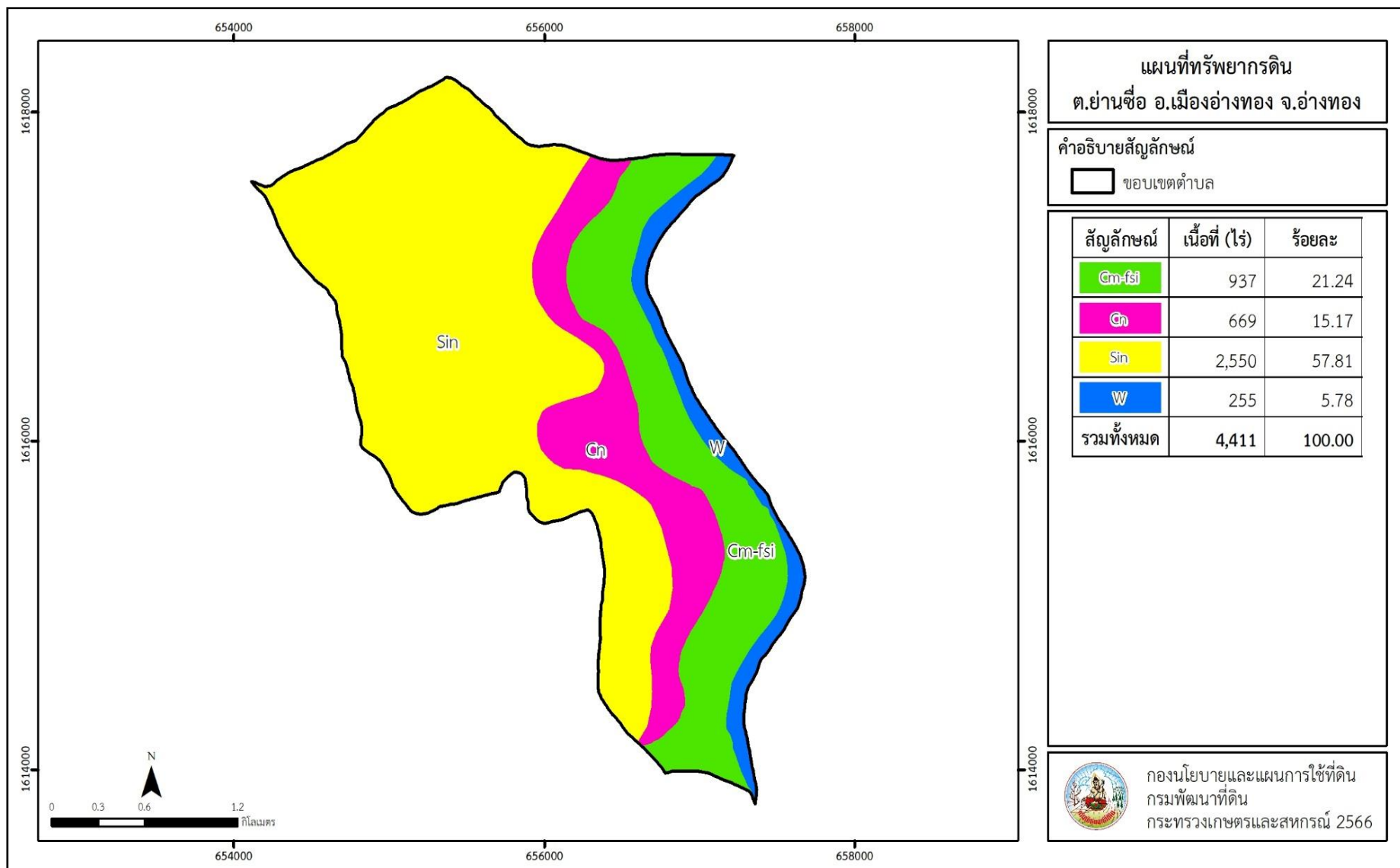

ตารางที่ 3-1 สมบัติดินตำบลย่านซื่อ อำเภอเมืองอ่างทอง จังหวัดอ่างทอง

หน่วยแผนที่ดิน	ความลาดชัน (%)	ความลึก (ซม.)	การระบายน้ำ	ความอุดมสมบูรณ์ของดิน	ความจุแลกเปลี่ยนแคตไอออน (cmol/kg)	ความอึดตัวเบส (%)	ปฏิกิริยาดิน		ค่าการนำไฟฟ้า (dS/m)	ความลึกของชั้นจาโรไซด์ (ซม.)	เนื้อที่	
							ดินบน	ดินล่าง			ไร่	ร้อยละ
Cm-fsi-silA	0-2	>150	ดี	ปานกลาง	<10	35-75	5.5-6.5	6.0-7.0	<2	-	937	21.24
Cn-sic1A	0-2	>150	เลว	สูง	>20	>75	5.5-6.5	7.0-8.0	<2	-	669	15.17
Sin-sicA	0-2	>150	เลว	สูง	>20	>75	5.5-6.5	7.0-8.0	<2	-	2,550	57.81
W	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	255	5.78
รวมทั้งหมด											4,411	100.00

หมายเหตุ: เนื้อที่คำนวณด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์

ที่มา: กองสำรวจและวิจัยทรัพยากรดิน (2566)

รูปที่ 3-1 ทรัพยากรดินตำบลย่านซื่อ อำเภอเมืองอ่างทอง จังหวัดอ่างทอง

บทที่ 4

กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (Participatory rural appraisal : PRA)

บทที่ 4

กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (Participatory Rural Appraisal: PRA)

4.1 หลักการ

กระบวนการมีส่วนร่วมเป็นความเชื่อมโยงระหว่างปัจจัยหลัก 3 ประการ คือ

- 1) พื้นที่ (Area)
- 2) หน้าที่ขององค์กร หรือภารกิจ (Function)
- 3) ความร่วมมือ (Participation)

การจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนจึงมีสาระสำคัญที่จำเป็นในการจัดทำโครงการ เช่น

- 1) สภาพปัญหาของชุมชนหรือเกษตรกร
- 2) ความต้องการของชุมชน
- 3) โครงการที่จะแก้ไขปัญหาที่เป็นไปตามความต้องการของประชาชน
- 4) พื้นที่ที่จะดำเนินโครงการ

ทั้งนี้ผู้ที่จำเป็นต้องเข้าร่วมกระบวนการคือ เกษตรกรในพื้นที่ตำบล ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้ใหญ่บ้าน และกำนัน รวมทั้งเจ้าหน้าที่ของรัฐ

ในกรณีของแผนการใช้ที่ดินตำบลนั้น การจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนจะมี สาระสำคัญของชุมชน ในภาพรวม และเกษตรกรแต่ละราย เช่น

- 1) ปัญหาทรัพยากรดิน
- 2) ปัญหาการประกอบอาชีพ
- 3) ความต้องการของชุมชนหรือเกษตรกรแต่ละราย
- 4) แผนพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีอยู่ในปัจจุบัน

จากสาระสำคัญใน 4 ประการ ดังกล่าว แผนการใช้ที่ดินตำบลจะต้องจัดทำขึ้นโดยมี "กิจกรรมตอบสนองต่อความต้องการของชุมชน หรือเกษตรกรแต่ละราย รวมทั้งตอบสนองต่อแผนงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น" ตรงตามอำนาจหน้าที่ของกรมพัฒนาที่ดิน และโดยความร่วมมือของส่วนราชการต่างๆ

4.2 การวิเคราะห์ผลจากการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA)

จากการวิเคราะห์ผลจากการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA) เมื่อวันที่ 1 กันยายน 2566 มีสาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

4.2.1 ปัญหาหลักของตำบลย่านซื่อ คือ

- 1) ดินขาดความอุดมสมบูรณ์
- 2) ขาดการบริหารจัดการน้ำที่ดี/ คุ คลองตื้นเขินขาดการดูแลรักษา
- 3) เกษตรกรมีการเผาตอซังและวัสดุเหลือใช้ในแปลงเกษตร
- 4) ต้นทุนการเกษตรสูง (ปุ๋ยเคมีและสารป้องกันกำจัดศัตรูพืช)
- 5) มีการรวมกลุ่มน้อยและไม่เข้มแข็ง

4.2.2 ความต้องการของชุมชน เกษตรกรตำบลย่านซื่อมีความต้องการ คือ

- 1) แก้ไขปัญหาดินเสื่อมโทรม
- 2) บริการตรวจวิเคราะห์ดินก่อนการเพาะปลูกพืช
- 3) แก้ไขปัญหาชุดลอกคูคลองที่ตื้นเขิน / จัดสรรน้ำให้เพียงพอต่อการเพาะปลูกพืชในฤดูกาลผลิต
- 4) ส่งเสริมการแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร
- 5) ส่งเสริมการรวมกลุ่มเกษตรกรในการผลิต
- 6) ปลูกฝังคนรุ่นใหม่ให้รักและสนใจในอาชีพการเกษตร
- 7) ต้องการอบรมให้ความรู้ด้านการเกษตรและการศึกษาดูงาน

ผลจากการจัดทำกรมีส่วนร่วมกับชุมชน (PRA) ได้นำมาวิเคราะห์ร่วมกับปัญหาด้านกายภาพโดยระบบ DPSIR มีรายละเอียดดังนี้

- 1) **แรงขับเคลื่อน (Driver)** มี 5 ประการ คือ
 - (1) ดินเสื่อมโทรม
 - (2) การบริหารจัดการน้ำที่ดี
 - (3) การเผาตอซังเศษวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร
 - (4) ต้นทุนการผลิตสูง
 - (5) มีการรวมกลุ่มน้อยและไม่เข้มแข็ง
- 2) **แรงกดดัน (Pressure)** ที่เกิดจากปัจจัยขับเคลื่อน มี 5 ประการ คือ
 - (1) การทำการเกษตรแบบต่อเนื่อง
 - (2) ทำการเกษตรเชิงเดี่ยว
 - (3) การบริหารจัดการน้ำ
 - (4) การเผาวัสดุการเกษตรเพื่อเร่งรอบการผลิตและง่ายต่อการจัดการแปลง
 - (5) ขาดความเข้มแข็งในการรวมกลุ่มเกษตรกร
- 3) **สถานะ (State)** ที่เกิดจากแรงกดดัน มี 5 ประการ คือ
 - (1) ความเสื่อมโทรมของดินทางกายภาพ/เคมี/ชีวภาพ
 - (2) ประสบปัญหาภัยแล้ง
 - (3) ใช้สารเคมีอันตรายทางการเกษตรผิดวิธี
 - (4) การใช้ปุ๋ยเคมีในปริมาณที่มากเกินไปจนความจำเป็น
 - (5) การระบาดของโรคและแมลง
- 4) **ผลกระทบ (Impact)** ที่ปรากฏในพื้นที่ มี 5 ประการ
 - (1) ปริมาณและคุณภาพสินค้าเกษตรลดลง
 - (2) รายได้ลดลง
 - (3) มีผลกระทบต่อคุณภาพชีวิต
 - (4) สารพิษตกค้างในผลผลิตทางการเกษตร
 - (5) สารพิษตกค้างในดินและปนเปื้อนลงสู่แหล่งน้ำใต้ดินและผิวดิน

5) การตอบสนอง (Response) ของรัฐในอดีต ปัจจุบัน และในอนาคต มีดังนี้

(1) อดีต-ปัจจุบัน

- ส่งเสริมการไ้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน
- ส่งเสริมการใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมี
- ส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด
- ขุดลอกลำน้ำ/คลองส่งน้ำ/แหล่งน้ำ

(2) อนาคต

- พัฒนาที่ดินและบริหารจัดการน้ำที่เป็นระบบทั้งตำบล
- เพิ่มปริมาณและคุณภาพกิจกรรมที่ตอบสนองในอดีต - ปัจจุบัน
- ถ่ายทอดองค์ความรู้การปรับปรุงบำรุงดินและด้านการเกษตรอื่น ๆ

ดังมีรายละเอียดในรูปที่ 4-1

รูปที่ 4-1 การวิเคราะห์สถานการณ์โดยระบบ DPSIR ของตำบลย่านซื่อ อำเภอเมืองอ่างทอง จังหวัดอ่างทอง

4.3 ระบบการปลูกพืชในปัจจุบัน

ตำบลย่านซื่อ อำเภอเมืองอ่างทอง จังหวัดอ่างทอง มีการเพาะปลูกพืช ดังนี้

4.3.1 ข้าว เกษตรกรจะหมุนเวียนทำนาตามรอบที่น้ำชลประทานที่ไหลผ่านพื้นที่ของตนเอง ซึ่งเกษตรกรจะทำนาโดยเฉลี่ยประมาณ 2-3 ครั้งต่อปี

4.3.2 ไม้ผล เกษตรกรนิยมปลูกไม้ผลสวนผสม ได้แก่ มะม่วง กัลย มะนาว

4.3.3 พืชไร่ ได้แก่ ข้าวโพด

4.3.4 พืชผัก เกษตรกรนิยมปลูกไว้บริโภคในครัวเรือนและจำหน่ายภายในท้องถิ่นและเกษตรกรหมุนเวียนปลูกผักในพื้นที่ได้เกือบตลอดทั้งปี ได้แก่ พืชผักสวนครัวชนิดต่างๆ เช่น มะเขือ พริก กะเพรา โหระพา สะระแหน่ ตะไคร้ ขมิ้นชัน

ดังตารางรายละเอียดในรูปที่ 4-2

ชนิดพืช	เดือน											
	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
ข้าว	ข้าว											
ไม้ผล	ไม้ผล											
พืชไร่	พืชไร่											
พืชผัก	พืชผัก											

รูปที่ 4-2 ระบบการปลูกพืชในปัจจุบันของตำบลย่านซื่อ อำเภอเมืองอ่างทอง จังหวัดอ่างทอง

บทที่ 5

การประเมินคุณภาพที่ดิน

บทที่ 5

การประเมินคุณภาพที่ดิน

5.1 หลักการประเมินคุณภาพที่ดินด้านกายภาพ

การประเมินคุณภาพที่ดินหรือการประเมินความเหมาะสมของที่ดิน สอดคล้องตามหลักการของ FAO Framework ค.ศ. 1983 ซึ่งการประเมินคุณภาพที่ดินด้านกายภาพ เป็นการประเมินศักยภาพของที่ดินว่าที่ดินนั้น ๆ เหมาะสมมากหรือน้อยเพียงใดสำหรับการใช้ที่ดินประเภทต่างๆ หรือการปลูกพืชต่างๆ โดยพิจารณาจากสภาพแวดล้อมที่มีผลต่อการเจริญเติบโตของพืช สมบัติดินที่ได้จำแนกไว้ในแต่ละตำบล ร่วมกับการจัดการพื้นที่ เช่น ระบบชลประทาน พื้นที่ยกทรง การจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ เป็นต้น และนอกจากนี้พิจารณาความต้องการปัจจัยต่อการปลูกพืชแต่ละชนิด สอดคล้องตามหลักการของ FAO ได้แก่ ความต้องการด้านพืช ความต้องการด้านการจัดการ ความต้องการด้านการอนุรักษ์ (บัณฑิต และ คำธณ, 2542) รายละเอียดดังตารางที่ 5-1

ระดับความเหมาะสมของที่ดินได้จากการสังเคราะห์ข้อมูลดิน การจัดการที่ดิน หรือดินที่มีลักษณะเฉพาะที่เกิดขึ้นตามสภาพภูมิประเทศ (ซึ่งจะเรียกรวมว่าหน่วยที่ดิน) ลักษณะภูมิอากาศ พิจารณาร่วมกับระดับความต้องการปัจจัยต่อการเจริญเติบโตของพืชแต่ละชนิด หลังจากนั้นดำเนินการประเมินคุณภาพที่ดิน ซึ่งสามารถจำแนกระดับความเหมาะสมของที่ดินได้เป็น 4 ชั้น ได้แก่ เหมาะสมสูง (S1) เหมาะสมปานกลาง (S2) เหมาะสมเล็กน้อย (S3) และไม่เหมาะสม (N) โดยที่

S1 : ไม่มีข้อจำกัดด้านที่ดินตามปัจจัยที่ใช้พิจารณา

S2 : มีข้อจำกัดด้านที่ดินที่แก้ไขได้ง่ายหรือข้อจำกัดอาจไม่ส่งผลกระทบต่อ การเจริญเติบโตของพืชอย่างชัดเจน

S3 : มีข้อจำกัดด้านที่ดินที่แก้ไขได้ยาก ควรปรับเปลี่ยนการผลิตเป็นพืชชนิดอื่นหรือกิจกรรมอื่น (ส่วนใหญ่เป็นลักษณะทางกายภาพ)

N : มีข้อจำกัดที่พัฒนาหรือปรับปรุงที่ดินได้ยากมาก หากจะดำเนินการพัฒนาหรือปรับปรุง ต้องใช้ต้นทุนสูงหรือเครื่องจักรขนาดใหญ่ แนะนำให้ปรับเปลี่ยนการผลิต

ตารางที่ 5-1 ตัวอย่างการประเมินคุณภาพที่ดินด้านกายภาพของประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน

คุณภาพที่ดิน (Land Quality)	คุณลักษณะที่ดินตัวแทน (Land Characteristics)	ระดับความเหมาะสม (Land Suitability Rating)
1. ความเหมาะสมด้านความต้องการด้านพืช (Crop Requirements)		
1.1 การหยั่งลึกของรากพืช (r)	ความลึกของดิน	S1
1.2 ความชุ่มชื้นที่เป็นประโยชน์ต่อพืช (m)	ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยในรอบปี	S2m
1.3 ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช (o)	สภาพการระบายน้ำของดิน	S2o
ความเหมาะสมรวมด้านความต้องการด้านพืช (Crop Requirements)		S2om
2. ความเหมาะสมด้านความต้องการด้านการจัดการ (Management Requirements)		
2.1 สภาพการเขตกรรม (k)	ชั้นความยากง่ายในการเขตกรรม (ดินบน)	S1
2.2 ศักยภาพการใช้เครื่องจักรกล (w)	ความลาดชันของพื้นที่	S3w
ความเหมาะสมรวมด้านความต้องการด้านการจัดการ (Management Requirements)		S3w
3. ความเหมาะสมด้านความต้องการด้านการอนุรักษ์ (Conservation Requirements)		
3.1 ความเสียหายจากการกัดกร่อน (e)	ความลาดชันของพื้นที่	S3e
ความเหมาะสมรวมด้านความต้องการด้านการอนุรักษ์ (Conservation Requirements)		S3e
ความเหมาะสมด้านกายภาพของประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดินในแต่ละหน่วยที่ดินโดยรวม		S3ew

5.2 พืชเศรษฐกิจที่สำคัญของตำบล

พืชเศรษฐกิจหลักและพืชทางเลือกของตำบล ได้แก่ ข้าว ข้าวโพด และกล้วย

5.3 ระดับความเหมาะสมของที่ดิน

การประเมินคุณภาพที่ดินของพืชเศรษฐกิจหลักและพืชทางเลือก ตำบลย่านซื่อ อำเภอเมืองอ่างทอง จังหวัดอ่างทอง ได้ผลการประเมินคุณภาพที่ดินดังตารางที่ 5-2

ตารางที่ 5-2 ชั้นความเหมาะสมทางกายภาพของดิน ตำบลย่านซื่อ อำเภอเมืองอ่างทอง จังหวัดอ่างทอง

หน่วยแผนที่ดิน	ข้าว	ข้าวโพด	กล้วย
Cm-fsi-silA	S3o	S2n	S2ns
Cn-sic1A	S2o	S3o	S3o
Sin-sicA	S1	N	S3o

หมายเหตุ: ระดับความเหมาะสม

- S1 = เหมาะสมสูง
- S2 = เหมาะสมปานกลาง
- S3 = เหมาะสมเล็กน้อย
- N = ไม่เหมาะสม

ข้อจำกัด

- o = ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช
- n = ความจุในการดูดซับธาตุอาหาร
- s = ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร

บทที่ 6

แผนการใช้ที่ดิน

บทที่ 6 แผนการใช้ที่ดิน

6.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อจัดทำแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล

ตามที่กรมพัฒนาที่ดินได้จัดทำแผนปฏิบัติการราชการกรมพัฒนาที่ดินระยะ 5 ปี ช่วงปี 2566-2570 เพื่อให้บรรลุตามวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้ คือ “เป็นองค์กรอัจฉริยะทางดิน เพื่อขับเคลื่อนการใช้ที่ดินอย่างเหมาะสม 15 ล้านไร่ ภายในปี 2570” ซึ่งในส่วนของประเด็นการพัฒนาที่ 2 บริหารจัดการทรัพยากรดินและที่ดินด้วยชุดข้อมูลที่มีมูลค่าสูง (High Value Dataset) ซึ่งมีเป้าหมาย คือ การนำชุดข้อมูลที่มีมูลค่าสูง (High Value Dataset) ไปใช้ในการบริหารจัดการทางการเกษตร ในส่วนของตัวชี้วัด บริหารจัดการทรัพยากรดินและที่ดินบนพื้นฐานของชุดข้อมูลที่มีมูลค่าสูง (High Value Dataset) ร้อยละ 100 กลยุทธ์ที่ 2 ยกระดับแผนการใช้ที่ดินไปสู่การปฏิบัติ ได้กำหนดให้ ร้อยละของแผนการใช้ที่ดินระดับตำบลที่จัดทำแล้วเสร็จทั่วประเทศ ภายใน ปี 2570 (ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 80) เป็นตัวชี้วัดหนึ่งของกลยุทธ์ดังกล่าว

การวางแผนการใช้ที่ดินระดับตำบลเป็นการวางกรอบและนโยบายการพัฒนาพื้นที่ให้เกิดการใช้ที่ดินอย่างสมดุลและยั่งยืน เป็นการกำหนดแนวทางใช้ที่ดินให้ตรงกับศักยภาพโดยเฉพาะทางการเกษตร ซึ่งจะมีความละเอียดและเฉพาะเจาะจงมากกว่าแผนการใช้ที่ดินระดับประเทศ ที่ใช้เป็นกรอบนโยบายการพัฒนาพื้นที่ระดับประเทศ และนำไปสู่การกำหนดแผนงาน โครงการ กิจกรรม ที่มีความสอดคล้องกับสภาพพื้นที่ ทั้งนี้การใช้ขอบเขตการปกครองในระดับตำบลจะนำไปสู่การพัฒนาเชิงพื้นที่ที่มีเป้าหมายและทิศทางสอดคล้องตามบริบทของแต่ละตำบล และมีผู้รับผิดชอบโดยตรง คือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งแผนการใช้ที่ดินในระดับที่ใหญ่กว่านี้อาจไม่สามารถนำมาใช้ปฏิบัติงานในระดับพื้นที่ได้อย่างเป็นรูปธรรม เนื่องจากเป็นแผนงานสำหรับนำไปใช้ปฏิบัติงานเชิงนโยบายและยุทธศาสตร์ในภาพรวม

ทั้งนี้แผนการใช้ที่ดินเป็นผลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลทางด้านกายภาพ เศรษฐกิจ และสังคม โดยได้นำฐานข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ และข้อมูลปฐมภูมิจากการสำรวจภาคสนาม การศึกษาด้านกายภาพ ได้จาก การวิเคราะห์สถานภาพของทรัพยากรธรรมชาติ อาทิ ทรัพยากรดิน ทรัพยากรน้ำ และทรัพยากรป่าไม้ ร่วมกับการพิจารณาลักษณะการใช้ประโยชน์ที่ดิน ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ในเขตป่าไม้ตามกฎหมาย เช่น เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เขตอุทยานแห่งชาติ เขตป่าสงวนแห่งชาติ และนโยบายของรัฐที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ที่มีมติคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับการใช้ที่ดิน มติคณะรัฐมนตรีเรื่องการจำแนกการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่ป่าไม้ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ เป็นต้น ประกอบกับการพิจารณาจากทิศทางตามกรอบนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดเขตการใช้ที่ดินภายในพื้นที่ตำบล เช่น ยุทธศาสตร์ของจังหวัด ร่วมกับความต้องการของท้องถิ่น สามารถกำหนดแนวทางการใช้ที่ดินตามศักยภาพของทรัพยากร เพื่อการรักษาคุณภาพของลักษณะทางนิเวศวิทยาและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ โดยคำนึงถึงสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของชุมชนในพื้นที่ ซึ่งข้อมูลนี้ส่วนหนึ่งได้มาจากการวิเคราะห์ชุมชนแบบมีส่วนร่วม (PRA) ทำการสังเคราะห์ข้อมูลทุกด้านเพื่อให้ได้เขตการใช้ที่ดินที่เหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่ต่อไป

6.2 แผนการใช้ที่ดิน

จากการวิเคราะห์ข้อมูลกายภาพ เศรษฐกิจ และสังคม พบว่าแผนการใช้ที่ดินตำบลย่านซื่อ อำเภอเมืองอ่างทอง จังหวัดอ่างทอง สามารถกำหนดออกเป็น 4 เขตหลัก ได้แก่ เขตเกษตรกรรม เขตแหล่งน้ำ เขตชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง และเขตพื้นที่อื่น ๆ มีรายละเอียดดังนี้ (ตารางที่ 6-1 และรูปที่ 6-1)

ทั้งนี้ในเขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตสูง (ประเภทที่ 1) หากมีการปรับปรุงบำรุงดิน หรือปรับโครงสร้างของพื้นที่ให้เหมาะสม เช่น ยกร่อง จัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำประเภทต่าง ๆ สามารถยกระดับเป็นเขตเกษตรกรรมชั้นดีได้ เนื่องจากมีการบริหารจัดการด้านทรัพยากรน้ำไว้แล้ว โดยเฉพาะระบบชลประทาน

ตารางที่ 6-1 เขตการใช้ที่ดินตำบลย่านซื่อ อำเภอเมืองอ่างทอง จังหวัดอ่างทอง

สัญลักษณ์	เขตการใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
		ไร่	ร้อยละ
2000	1. เขตเกษตรกรรม	2,078	47.11
2100	1.1 เขตเกษตรกรรมชั้นดี	1,934	43.84
2110	เขตทำนา	1,917	43.45
2120	เขตปลูกไม้ผล	17	0.39
2210	1.2 เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตสูง (ประเภทที่1) *มีชลประทานแต่ดินไม่ดี*	102	2.32
2211	เขตทำนา	6	0.14
2212	เขตปลูกไม้ผล	96	2.18
2400	1.3 เขตประมง	29	0.66
2500	1.4 เขตปศุสัตว์	13	0.29
2520	เขตโรงเรือนเลี้ยงสัตว์	13	0.29
3000	2. เขตชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	1,182	26.80
3100	2.1 เขตชุมชน/สถานที่ราชการ	1,085	24.60
3200	2.2 เขตอุตสาหกรรม/แหล่งรับซื้อผลผลิต	40	0.91
3300	2.3 เขตการใช้พื้นที่เฉพาะ	57	1.29
4000	3. เขตแหล่งน้ำ	955	21.65
4100	3.1 เขตแหล่งน้ำตามธรรมชาติ	720	16.32
4200	3.2 เขตแหล่งน้ำที่สร้างขึ้น	235	5.33
5000	4. เขตพื้นที่อื่น ๆ	196	4.44
รวม		4,411	100.00

หมายเหตุ: เนื้อที่คำนวณด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์

6.2.1 เขตเกษตรกรรม (สัญลักษณ์ 2000)

เป็นพื้นที่เกษตรกรรมซึ่งในที่นี้คือ พื้นที่ที่อยู่นอกเขตที่มีการประกาศเป็นเขตป่าไม้ตามกฎหมาย ซึ่งรัฐได้กำหนดเป็นพื้นที่ทำกิน มีการออกเอกสารสิทธิ์ซึ่งรวมถึงพื้นที่ในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมด้วย เขตนี้รวมถึงการทำกิจกรรมภาคการเกษตรอื่นที่นอกเหนือจากการปลูกพืชด้วย ประกอบด้วย 4 เขตรอง ได้แก่ เขตเกษตรกรรมชั้นดี เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตสูง เขตประมง และเขตปศุสัตว์ มีเนื้อที่ 2,078 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 47.11 ของเนื้อที่ตำบล มีรายละเอียดดังนี้

1) เขตเกษตรกรรมชั้นดี (สัญลักษณ์ 2100) พื้นที่เขตนี้มีศักยภาพในการผลิตมากที่สุดเ็นตำบล เนื่องจากมีระบบชลประทาน สามารถส่งน้ำช่วยในการปลูกพืชเพื่อทำการเกษตรนอกฤดูฝน โดยเฉพาะข้าวนาปรัง และพืชอายุสั้น ได้เป็นอย่างดี และนอกจากนี้ พบว่าดินในพื้นที่เขตนี้มีสมบัติที่เหมาะสมต่อการเพาะปลูกพืช แยกตามชนิดพืช ส่งผลให้มีศักยภาพของที่ดินที่เหมาะสมต่อการเพาะปลูกในระดับสูงถึงปานกลาง มีรายละเอียดดังนี้

(1) เขตทำนา (สัญลักษณ์ 2110) มีเนื้อที่ 1,917 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 43.45 ของเนื้อที่ตำบล เป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพต่อการทำนาในระดับเหมาะสมสูงถึงปานกลาง และปัจจุบัน เกษตรกรมีการปลูกข้าว โดยส่วนใหญ่เป็นลักษณะนาปีตามด้วยนาปรัง และบางพื้นที่ทำนาปีตามด้วยพืชฤดูแล้งชนิดต่าง ๆ เช่น พริก มะเขือ กะเพรา โหระพา พืชผักสวนครัวชนิดต่าง ๆ และปอเทือง เป็นต้น

(2) เขตปลูกไม้ผล (สัญลักษณ์ 2120) มีเนื้อที่ 17 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 0.39 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันเกษตรกรปลูกไม้ผล โดยไม้ผลที่ปลูกได้แก่ มะม่วง กลัวย มะนาว น้อยหน่า ฝรั่ง มะพร้าว ละคร ฯลฯ

2) เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตสูง พื้นที่เขตนี้มีศักยภาพในการผลิตรองจากเขตเกษตรกรรมชั้นดี คือ เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตสูง (ประเภทที่1) *มีชลประทานแต่ดินไม่ดี* (สัญลักษณ์ 2210) เป็นเขตที่มีการบริหารจัดการด้านทรัพยากรน้ำ โดยเฉพาะระบบชลประทาน มีศักยภาพในการผลิต อยู่ในระดับเหมาะสมเล็กน้อยถึงไม่เหมาะสม ดัดข้อจำกัดจากลักษณะดิน ซึ่งมีสมบัติดินที่ไม่เหมาะสมบางประการ มีรายละเอียดดังนี้

(1) เขตทำนา (สัญลักษณ์ 2111) มีเนื้อที่ 6 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 0.14 ของเนื้อที่ตำบล

(2) เขตปลูกไม้ผล (สัญลักษณ์ 2212) มีเนื้อที่ 96 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 2.18 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันเกษตรกรปลูกไม้ผล โดยไม้ผลที่ปลูกได้แก่ มะม่วง กลัวย มะนาว น้อยหน่า ฝรั่ง มะพร้าว ละคร ฯลฯ

3) เขตประมง (สัญลักษณ์ 2400) มีเนื้อที่ 29 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 0.66 ของเนื้อที่ตำบล เป็นเขตที่ทำกิจกรรมด้านการประมงได้แก่ การเลี้ยงสัตว์น้ำประเภทต่าง ๆ ได้แก่ ปลานิล ปลาช่อน เป็นต้น

4) เขตปศุสัตว์ (สัญลักษณ์ 2500) ประกอบด้วย เขตโรงเรือนเลี้ยงสัตว์ (สัญลักษณ์ 2520) มีเนื้อที่ 13 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 0.29 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันมีการสร้างโรงเรือนเลี้ยงสัตว์ประเภทต่าง ๆ โดยประเภทของโรงเรือนที่พบ ได้แก่ หมู เป็ด ไก่ เป็นต้น

6.2.2 เขตชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง (สัญลักษณ์ 3000)

มีเนื้อที่ 1,182 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 26.80 ของเนื้อที่ตำบลประกอบด้วย 3 เขตรอง ได้แก่ เขตชุมชน/สถานที่ราชการ เขตอุตสาหกรรม/แหล่งรับซื้อผลผลิต และเขตการใช้พื้นที่เฉพาะ มีรายละเอียดดังนี้

1) เขตชุมชน/สถานที่ราชการ (สัญลักษณ์ 3100) มีเนื้อที่ 1,085 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 24.60 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันมีการใช้ที่ดินชุมชนและที่อยู่อาศัย มีทั้งประเภทชุมชนเมือง ชุมชนชนบท และที่ตั้งของสถาบันและสถานที่ราชการต่าง ๆ

2) เขตอุตสาหกรรม/แหล่งรับซื้อผลผลิต (สัญลักษณ์ 3200) มีเนื้อที่ 40 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 0.91 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันมีการใช้ที่ดินประเภทโรงงานอุตสาหกรรม แหล่งรับซื้อผลผลิตทางการเกษตรประเภทต่าง ๆ

3) **เขตการใช้พื้นที่เฉพาะ** (สัญลักษณ์ 3300) มีเนื้อที่ 57 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 1.29 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันมีการใช้ที่ดินที่นอกเหนือจาก 2 เขตดังกล่าวข้างต้น เช่น สถานที่พักผ่อน ท่องเที่ยว สวนสาธารณะ รีสอร์ท ระบบขนส่งมวลชน โบราณสถาน เป็นต้น

6.2.3 เขตแหล่งน้ำ (สัญลักษณ์ 4000)

มีเนื้อที่ 955 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 21.65 ของเนื้อที่ตำบล ประกอบด้วย 2 เขตรอง ได้แก่ เขตแหล่งน้ำตามธรรมชาติ และเขตแหล่งน้ำที่สร้างขึ้น มีรายละเอียดดังนี้

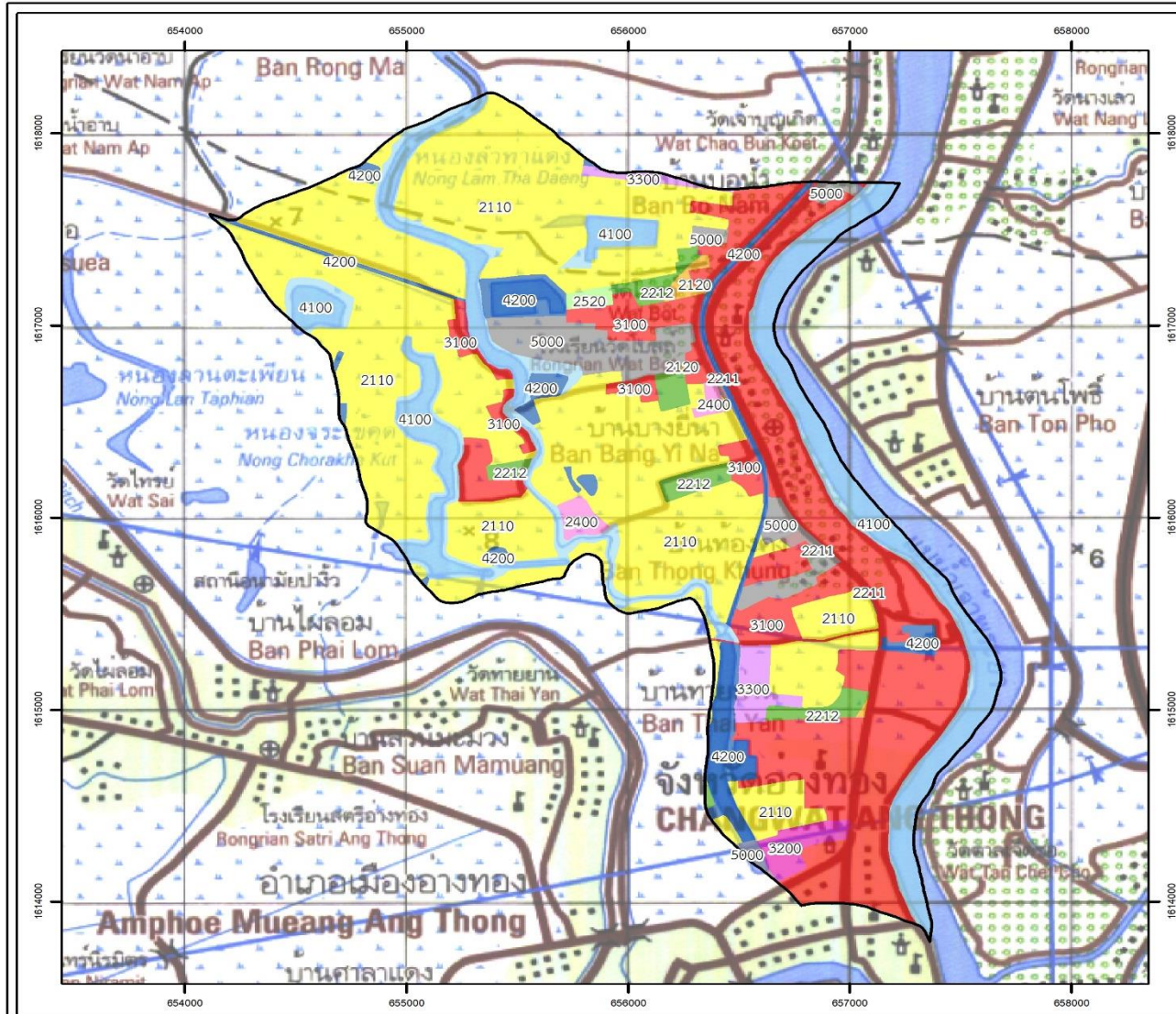
1) **เขตแหล่งน้ำตามธรรมชาติ** (สัญลักษณ์ 4100) มีเนื้อที่ 720 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 16.32 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันมีสภาพการใช้ที่ดินเป็นลักษณะของแหล่งน้ำตามธรรมชาติ เช่น แม่น้ำ ลำห้วย ลำคลอง เป็นต้น

2) **เขตแหล่งน้ำที่สร้างขึ้น** (สัญลักษณ์ 4200) มีเนื้อที่ 235 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 5.33 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันมีสภาพการใช้ที่ดินเป็นแหล่งน้ำที่สร้างขึ้น เช่น คลองชลประทาน บ่อน้ำในไร่นา เป็นต้น

6.2.4 **เขตพื้นที่อื่น ๆ** (สัญลักษณ์ 5000) มีเนื้อที่ 196 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 4.44 ของเนื้อที่ตำบล เป็นเขตที่มีลักษณะการใช้ที่ดินที่มีความเฉพาะ เช่น โบราณสถาน เจดีย์ ที่ทิ้งขยะ เป็นต้น

แผนการใช้ที่ดินตำบลย่านซื่อ อำเภอเมืองอ่างทอง จังหวัดอ่างทอง

**แผนที่เขตการใช้ที่ดิน
ตำบลย่านซื่อ อำเภอเมืองอ่างทอง
จังหวัดอ่างทอง**

เขตการใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
	ไร่	ร้อยละ
2110 เขตทำนา(ขั้นดี)	1,917	43.45
2120 เขตปลูกไม้ผล (ขั้นดี)	17	0.39
2211 เขตทำนา (ศักยภาพสูง ประเภท1)	6	0.14
2212 เขตปลูกไม้ผล (ศักยภาพสูง ประเภทที่1)	96	2.18
2400 เขตประมง	29	0.66
2520 เขตโรงเรือนเลี้ยงสัตว์	13	0.29
3100 เขตชุมชน/สถานที่ราชการ	1,085	24.60
3200 เขตอุตสาหกรรม/แหล่งรับซื้อผลผลิต	40	0.91
3300 เขตการใช้พื้นที่เฉพาะ	57	1.29
4100 เขตแหล่งน้ำตามธรรมชาติ	720	16.32
4200 เขตแหล่งน้ำที่สร้างขึ้น	235	5.33
5000 เขตพื้นที่อื่น ๆ	196	4.44
รวม	4,411	100.00

สถานีพัฒนาที่ดินอ่างทอง
สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต1
กรมพัฒนาที่ดิน

รูปที่ 6-1 เขตการใช้ที่ดินตำบลย่านซื่อ อำเภอเมืองอ่างทอง จังหวัดอ่างทอง

บทที่ 7

การขับเคลื่อนแผนการใช้ที่ดิน

บทที่ 7 การขับเคลื่อนแผนการใช้ที่ดิน

7.1 ขั้นตอนการดำเนินงาน

ภายหลังการจัดทำแผนการใช้ที่ดินตำบลย่านซื่อ อำเภอเมืองอ่างทอง จังหวัดอ่างทอง แล้วจะต้องดำเนินการดังต่อไปนี้

7.1.1 จัดทำเป้าหมายการดำเนินงานและงบประมาณและกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะดำเนินการในปีงบประมาณ 2567 ถึง 2571

7.1.2 นำแผนการใช้ที่ดินตำบลย่านซื่อ เพื่อมีมติให้ความร่วมมือในกับกรมพัฒนาที่ดินดำเนินการกิจกรรมต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ในแผน และได้รับการเชื่อมโยงสู่แผนพัฒนาตำบล

7.1.3 สถานีพัฒนาที่ดินอ่างทองเสนอเป้าหมายและงบประมาณให้รายงานมายังกรมพัฒนาที่ดิน

7.1.4 กรมพัฒนาที่ดินพิจารณาสนับสนุนงบประมาณกิจกรรมและโครงการตามเป้าหมายที่กำหนดในแผนการใช้ที่ดิน

7.1.5 สถานีพัฒนาที่ดินอ่างทอง นำเสนอต่อที่ประชุมจังหวัด/อำเภอ เพื่อสร้างการรับรู้และประชาสัมพันธ์ให้หน่วยงานอื่น นำโครงการภายใต้หน่วยงานมาพัฒนาพื้นที่ตามแผนการใช้ที่ดินกำหนด

7.2 กิจกรรมที่จะดำเนินการของกรมพัฒนาที่ดิน

งบประมาณที่กำหนดไว้เป็นการประมาณเบื้องต้น อาจมีการเปลี่ยนแปลงตามที่ได้รับการจัดสรรให้ดำเนินการ (ตารางที่ 7-1)

เขตเกษตรกรรม

1) ดินขาดความอุดมสมบูรณ์ มีแผนงาน/โครงการปรับปรุงบำรุงดิน ดังนี้

- (1) การส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์
- (2) การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด
- (3) การผลิต-จัดหาเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด
- (4) การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงพื้นที่ดินกรด
- (5) การจัดหาปุ๋ยโดโลไมท์
- (6) การพัฒนากลุ่มเกษตรกรใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร
- (7) การทำปุ๋ยหมักสูตรพระราชทาน
- (8) การสาธิตไถกลบตอซังพืช
- (9) การตรวจวิเคราะห์ดิน/การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน

2) การชะล้างพังทลายของดิน มีแผนงาน/โครงการฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน ดังนี้

- (1) การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ

7.3 กิจกรรมที่จะดำเนินงานของหน่วยงานอื่น (ตารางที่ 7-2)

7.3.1 เขตเกษตรกรรม

1) เขตปลูกพืชไร่ เขตปลูกไม้ผล และเขตปลูกไม้ยืนต้น

- (1) ใช้ตลาดนำการผลิตในการเลือกชนิดพืชและหาตลาดรองรับ ทั้งในเขตที่เหมาะสมและในเขตที่ไม่เหมาะสมและต้องการปรับเปลี่ยนชนิดพืช (สำนักงานพาณิชย์จังหวัด/สำนักงานสหกรณ์จังหวัด)
- (2) การอบรมให้ความรู้การเข้าสู่กระบวนการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรปลอดภัย (GAP) (สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตร)
- (3) จัดอบรมถ่ายทอดความรู้การทำเกษตรผสมผสานตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง (สำนักงานเกษตรอำเภอ)
- (4) โครงการจัดการดินและปุ๋ยชุมชน (สำนักงานเกษตรอำเภอ)

2) เขตประมง

ถ่ายทอดความรู้และสนับสนุนพันธุ์ปลาเบญจพรรณ (สำนักงานประมงจังหวัด)

3) เขตปศุสัตว์

ถ่ายทอดความรู้และสนับสนุนพันธุ์สัตว์ พร้อมอาหารสัตว์ (สำนักงานปศุสัตว์จังหวัด)

7.3.2 เขตแหล่งน้ำ

สนับสนุนการพัฒนาแหล่งน้ำชลประทาน/การขุดลอกคลอง (สำนักงานชลประทานจังหวัด)

7.4 ความต้องการของชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

จากการดำเนินการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน (PRA) เมื่อวันที่ 1 กันยายน 2566 ได้มีความต้องการของประชาชนที่ต้องการให้ดำเนินการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับ การแก้ปัญหาดินขาดความอุดมสมบูรณ์ ขาดการบริหารจัดการน้ำที่ดี/คู คลองตื้นเขินขาดการดูแลรักษา เกษตรกรมีการเผาตอซังและวัสดุเหลือใช้ในแปลงเกษตร ต้นทุนการผลิตสูง (ปุ๋ยเคมีและสารป้องกันกำจัดศัตรูพืช) ขาดการรวมกลุ่มกันของเกษตรกร เกษตรกรสูงวัยคนรุ่นใหม่ไม่สนใจการเกษตร เพื่อการตอบสนองความต้องการของชุมชนและการแก้ไขปัญหาเชิงพื้นที่ของตำบลย่านซื่อ ได้วิเคราะห์ปัญหาเบื้องต้นในภาพรวมสรุปได้ว่า มีปัญหาสำคัญ 3 ประการ คือ (1) ปัญหาดินเสื่อมโทรม (2) ปัญหาการขาดแคลนน้ำ (3) ปัญหาต้นทุนการผลิตสูง จากปัญหาดังกล่าวนี้ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของราษฎรในชุมชนโดยรวม

ในกรณีของปัญหาความเสื่อมโทรมของดินที่เกิดขึ้นนั้น สาเหตุเนื่องจากการใช้ที่ดินติดต่อกันเป็นเวลานาน โครงสร้างของดินได้มีการเปลี่ยนแปลง ในพื้นที่ที่มีการไถพรวนด้วยเครื่องจักรกลติดต่อกันเป็นระยะเวลาอันนาน ทำให้ดินแน่นตัว น้ำในดินและอากาศในดินที่เคยมีอยู่สูญหายไป ส่วนธาตุอาหารและอินทรีย์วัตถุก็มีปริมาณลดลงเช่นเดียวกัน เนื่องจากพืชนำไปใช้และอินทรีย์วัตถุได้สลายตัวไป

ในกรณีของปัญหาการขาดแคลนน้ำและมีแหล่งน้ำไม่เพียงพอ จากการที่ประชากรเพิ่มขึ้น กิจกรรมที่ต้องใช้น้ำเพิ่มขึ้น มีกิจกรรมทำการเกษตรเพิ่มขึ้น รวมทั้งเหตุการณ์ที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ เช่น ปริมาณฝนน้อยกว่าปกติ ฝนทิ้งช่วง จนเกิดความแห้งแล้ง การขาดแคลนน้ำจึงเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง จำเป็นต้องวางระบบอนุรักษ์ดินและน้ำเพื่อกักน้ำในดิน คงความอุดมสมบูรณ์ เพื่อจัดหาน้ำให้แหล่งน้ำต้นทุน โดยวิธีการต่าง ๆ ให้เพียงพอแก่ความต้องการ

ในกรณีของปัญหาต้นทุนการผลิตสูง เนื่องจาก ค่าครองชีพที่สูงขึ้น ได้แก่ ค่าปุ๋ย ค่าน้ำมัน ค่าไฟฟ้า ค่าสารกำจัดศัตรูพืช ค่าเมล็ดพันธุ์ ค่าปุ๋ยเคมี เป็นต้น ซึ่งเกษตรกรต้องการให้รัฐบาลเข้ามาช่วยเหลือควบคุมราคาสินค้า

ไม่ให้สูงเกินไป เนื่องจากเกษตรกรมีการจัดการแปลงผลิตเหมือนเดิมแต่ค่าใช้จ่ายในการผลิตพืชเพิ่มมากขึ้น ผลผลิตได้เท่าเดิม จึงส่งผลให้เกษตรกรมีรายได้ลดลง ประกอบกับในยุคปัจจุบันเกษตรกรในพื้นที่ส่วนใหญ่ มีอายุมากขึ้นจึงจำเป็นต้องจ้างแรงงานหรือเครื่องจักรเข้ามาทำการเกษตรทดแทน รวมถึงมีการทำการเกษตรแบบดั้งเดิม มีการใช้ปุ๋ยเคมีและสารเคมีอย่างผิดวิธี ทำให้มีผลกระทบต่อต้นทุนการผลิตต่อไร่ที่สูงขึ้น วิธีการแก้ไขและช่วยเหลือเกษตรกร คือ ให้เกษตรกรปรับเปลี่ยนทัศนคติและปรับเปลี่ยนวิธีการทำการเกษตร โดยการเก็บตัวอย่างดินเพื่อส่งตรวจวิเคราะห์ก่อนการปลูกพืชและใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน การใช้สารอินทรีย์ทดแทนสารเคมีทางการเกษตร การงดเผาตอซังหลังการเก็บเกี่ยววัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร การปรับปรุงบำรุงดินด้วยปุ๋ยอินทรีย์ เช่น ปุ๋ยขี้สัตว์ ปุ๋ยหมัก เป็นต้น

ตารางที่ 7-1 กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินในเขตเกษตรกรรมที่จะดำเนินการในปีงบประมาณ 2567-2571

เขตการใช้ที่ดิน (เกษตรกรรม)	แผนงาน/โครงการ	งบประมาณ (บาท)
เขตเกษตรกรรม เขตทำนา เนื้อที่ 1,924 ไร่	1) การปรับปรุงบำรุงดิน	731,500
	(1) การส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์	35,000
	(2) การผลิต-จัดหาเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด	297,500
	(3) การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด	30,000
	(4) การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงพื้นที่ดินกรด	1,500
	(5) การจัดหาปุ๋ยนมาร์ล	120,000
	(6) การพัฒนากลุ่มเกษตรกรใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร	50,000
	(7) การสาธิตไถกลบตอซังพืช	175,000
	(8) การตรวจวิเคราะห์ดิน/การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน	22,500
เขตเกษตรกรรม เขตปลูกไม้ผล เนื้อที่ 113 ไร่	2) การปรับปรุงบำรุงดิน	280,500
	(1) การส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์	15,000
	(2) การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงพื้นที่ดินกรด	750
	(3) การจัดหาปุ๋ยนโดโลไมท์	42,500
	(4) การพัฒนากลุ่มเกษตรกรใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร	50,000
	(5) การทำปุ๋ยหมักสูตรพระราชทาน	170,000
(6) การตรวจวิเคราะห์ดิน/การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน	2,250	

ตารางที่ 7-1 กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินในเขตเกษตรกรรมที่จะดำเนินการในปีงบประมาณ 2567-2571 (ต่อ)

เขตการใช้ที่ดิน (เกษตรกรรม)	แผนงาน/โครงการ	งบประมาณ (บาท)
เขตประมง เนื้อที่ 29 ไร่	1) การปรับปรุงบำรุงดิน การใช้สารเร่งซูปเปอร์ พต.6 จุลินทรีย์ผลิตสารบำบัดน้ำเสีย	7,500 7,500
	2) การฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ	600,000 600,000
เขตปศุสัตว์ เขตโรงเรียนเลี้ยงสัตว์ เนื้อที่ 13 ไร่	1) การปรับปรุงบำรุงดิน การใช้สารเร่งซูปเปอร์ พต.6 จุลินทรีย์ผลิตสารบำบัดน้ำเสียและกลิ่นเหม็น	18,750 18,750
รวมเขตเกษตรกรรม	1) การปรับปรุงบำรุงดิน	1,038,250
	2) การฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน	600,000
	รวมแผนงาน/โครงการ	1,638,250

ตารางที่ 7-2 สรุปกิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นในเขตการใช้ที่ดิน

เขตการใช้ที่ดิน	กิจกรรมที่ขอการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น
<p>1. เขตเกษตรกรรม</p> <p>1.1 เขตพื้นที่ทำนา เนื้อที่ 1,924 ไร่</p> <p>1.2 เขตปลูกไม้ผล เนื้อที่ 113 ไร่</p>	<p>การแก้ปัญหาดินเสื่อมโทรม เพิ่มพูนความอุดมสมบูรณ์ของดิน และเพิ่มศักยภาพการผลิต</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) โครงการส่งเสริมกลุ่มเกษตรกรให้มีความเข้มแข็งตามศักยภาพ (สำนักงานเกษตรอำเภอ) 2) โครงการกลุ่มเกษตรกรอินทรีย์ (สำนักงานเกษตรอำเภอ) 3) โครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตภาคเกษตร (สำนักงานเกษตรอำเภอ) 4) โครงการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรม (สถานีวิจัยพืชไร่) 5) โครงการการบริหารความหลากหลายชีวภาพ (ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านอารักขาพืชจังหวัดชัยนาท) 6) ศูนย์การจัดการดินปุ๋ยชุมชน (ศดปช.) (สำนักงานเกษตรอำเภอ) 7) ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน (ศจช.) (สำนักงานเกษตรอำเภอ) 8) โครงการส่งเสริมเกษตรผสมผสาน (สำนักงานเกษตรจังหวัด) 9) โครงการผลิตพันธุ์พืชและปัจจัยการผลิต (สำนักงานเกษตรจังหวัด) 10) โครงการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม (สำนักงานเกษตรจังหวัด) 11) โครงการผลิตและสนับสนุนหัวเชื้อจุลินทรีย์ควบคุมศัตรูพืช (ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านอารักขาพืชจังหวัดชัยนาท)
<p>2. เขตประมง เนื้อที่ 29 ไร่</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) โครงการสร้างความเข้มแข็งกลุ่มการผลิตด้านการเกษตร (สำนักงานประมงจังหวัด) 2) โครงการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพเพื่อแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินของเกษตรกร (สำนักงานประมงจังหวัด)
<p>3. เขตปศุสัตว์</p> <p>เขตโรงเรือนเลี้ยงสัตว์ เนื้อที่ 13 ไร่</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) โครงการส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์แบบแปลงใหญ่ (สำนักงานปศุสัตว์จังหวัด) 2) โครงการส่งเสริมการใช้เครื่องจักรกลการเกษตรทดแทนแรงงานเกษตร (สำนักงานปศุสัตว์จังหวัด)

ตารางที่ 7-2 สรุปกิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นในเขตการใช้ที่ดิน (ต่อ)

เขตการใช้ที่ดิน	กิจกรรมที่ขอการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น
4. เขตแหล่งน้ำ เนื้อที่ 955 ไร่	1) โครงการศึกษาความเป็นไปได้ในการพัฒนาแหล่งน้ำชลประทาน (โครงการชลประทานจังหวัด) 2) โครงการพัฒนาระบบชลประทานด้วยนวัตกรรม (โครงการชลประทานจังหวัด) 3) โครงการพัฒนาโครงการชลประทานเดิม (โครงการชลประทานจังหวัด) 4) โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการส่งและระบายน้ำ (โครงการชลประทานจังหวัด) 5) บริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และพลังงานอย่างมีประสิทธิภาพ (สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด)

ตารางที่ 7-3 เป้าหมายการดำเนินงานและงบประมาณตำบลย่านซื่อ อำเภอเมืองอ่างทอง จังหวัดอ่างทอง แผน 5 ปี (พ.ศ. 2567-2571)

เขตการใช้ที่ดิน (เกษตรกรรม)	งาน/โครงการ/ กิจกรรม	หน่วย นับ	เป้าหมาย					รวม	งบประมาณ					รวม	หน่วยงาน รับผิดชอบ
			2567	2568	2569	2570	2571		2567	2568	2569	2570	2571		
เขตเกษตรกรรม	1. การปรับปรุงบำรุงดิน													731,500	
เขตทำนา เนื้อที่ 1,924 ไร่	1.1 การส่งเสริมการผลิต และการใช้สารอินทรีย์	ลิตร	200	200	200	200	200	1,000	7,000	7,000	7,000	7,000	7,000	35,000	พด.
	1.2 การผลิต-จัดหา เมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด	ตัน	2	2	2	2	2	10	59,500	59,500	59,500	59,500	59,500	297,500	พด.
	1.3 การส่งเสริม การปรับปรุงบำรุง ดินด้วยพืชปุ๋ยสด	ไร่	400	400	400	400	400	2,000	6,000	6,000	6,000	6,000	6,000	30,000	พด.
	1.4 การส่งเสริม การปรับปรุงพื้นที่ ดินกรด	ไร่	20	20	20	20	20	100	300	300	300	300	300	1,500	พด.
	1.5 การจัดหาปุ๋ย มาร์ล	ตัน	20	20	20	20	20	100	24,000	24,000	24,000	24,000	24,000	120,000	พด.
	1.6 การพัฒนากลุ่ม เกษตรกรใช้สารอินทรีย์ ลดการใช้สารเคมี ทางการเกษตร	กลุ่ม	2	2	2	2	2	10	10,000	10,000	10,000	10,000	10,000	50,000	พด.
	1.7 การสาธิตไถ กลบตอซัง	ไร่	100	100	100	100	100	500	35,000	35,000	35,000	35,000	35,000	175,000	พด.
	1.8 การตรวจวิเคราะห์ ดิน/การใช้ปุ๋ยตาม ค่าวิเคราะห์ดิน	ตัวอย่าง	150	150	150	150	150	750	4,500	4,500	4,500	4,500	4,500	22,500	พด.

ตารางที่ 7-3 เป้าหมายการดำเนินงานและงบประมาณตำบลย่านซื่อ อำเภอเมืองอ่างทอง จังหวัดอ่างทอง แผน 5 ปี (พ.ศ. 2567-2571) (ต่อ)

เขตการใช้ที่ดิน (เกษตรกรรม)	งาน/โครงการ/ กิจกรรม	หน่วย นับ	เป้าหมาย					รวม	งบประมาณ					รวม	หน่วยงาน รับผิดชอบ
			2567	2568	2569	2570	2571		2567	2568	2569	2570	2571		
เขตเกษตรกรรม	1. การปรับปรุงบำรุงดิน													280,500	
เขตปลูกไม้ผล เนื้อที่ 113 ไร่	1.1 การส่งเสริมการผลิต และการใช้สารอินทรีย์	ลิตร	200	200	200	200	200	1,000	3,000	3,000	3,000	3,000	3,000	15,000	พด.
	1.2 การส่งเสริม การปรับปรุงพื้นที่ ดินกรด	ไร่	10	10	10	10	10	50	150	150	150	150	150	750	พด.
	1.3 การจัดหาปุ๋ย โดโลไมท์	ตัน	5	5	5	5	5	25	8,500	8,500	8,500	8,500	8,500	42,500	พด.
	1.4 การพัฒนากลุ่ม เกษตรกรใช้สารอินทรีย์ ลดการใช้สารเคมี ทางการเกษตร	กลุ่ม	2	2	2	2	2	10	10,000	10,000	10,000	10,000	10,000	50,000	พด.
	1.5 การทำปุ๋ยหมัก สูตรพระราชทาน	ตัน	10	10	10	10	10	50	34,000	34,000	34,000	34,000	34,000	170,000	พด.
	1.6 การตรวจวิเคราะห์ ดิน/การใช้ปุ๋ยตามค่า วิเคราะห์ดิน	ตัวอย่าง	15	15	15	15	15	75	450	450	450	450	450	2,250	พด.

ตารางที่ 7-3 เป้าหมายการดำเนินงานและงบประมาณตำบลย่านซื่อ อำเภอเมืองอ่างทอง จังหวัดอ่างทอง แผน 5 ปี (พ.ศ. 2567-2571) (ต่อ)

เขตการใช้ที่ดิน (เกษตรกรรม)	งาน/โครงการ/ กิจกรรม	หน่วย นับ	เป้าหมาย					รวม	งบประมาณ					รวม	หน่วยงาน รับผิดชอบ
			2567	2568	2569	2570	2571		2567	2568	2569	2570	2571		
เขตประมง เนื้อที่ 29 ไร่	1. การปรับปรุงบำรุงดิน												7,500		
	1.1 การใช้สารเร่ง ซูเปอร์ พด.6 จุลินทรีย์ผลิตสาร บำบัดน้ำเสีย	ลิตร	100	100	100	100	100	500	1,500	1,500	1,500	1,500	1,500	7,500	พด.
	2. การฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน												600,000		
	21 การปลูกหญ้าแฝก เพื่อการอนุรักษ์ ดินและน้ำ	กล้า	100,000	100,000	100,000	100,000	100,000	500,000	120,000	120,000	120,000	120,000	120,000	600,000	พด.
เขตปศุสัตว์ เขตโรงเรือน เลี้ยงสัตว์ เนื้อที่ 13 ไร่	1. การปรับปรุงบำรุงดิน												18,750		
	1.1 การใช้สารเร่ง ซูเปอร์ พด.6 จุลินทรีย์ผลิตสาร บำบัดน้ำเสียและ กลิ่นเหม็น	ลิตร	250	250	250	250	250	1,250	3,750	3,750	3,750	3,750	3,750	18,750	พด.
รวมเป้าหมายดำเนินงานและงบประมาณ												1,638,250			

หมายเหตุ: งบประมาณที่กำหนดไว้เป็นการประมาณเบื้องต้น อาจมีการเปลี่ยนแปลงตามที่ได้รับการจัดสรรให้ดำเนินการ

เอกสารอ้างอิง

- กรมการพัฒนาชุมชน. 2566. ข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) รายจังหวัด รายอำเภอ และรายตำบล ปี 2565. แหล่งที่มา :<https://ebmn.cdd.go.th/>. 1 มิถุนายน 2566.
- กรมทรัพยากรน้ำบาดาล. 2566. ปริมาณน้ำและจำนวนบ่อบาดาล ปี 2565. แหล่งที่มา: <http://app.dgr.go.th/newpasutara/xm/search.php>. 26 พฤษภาคม 2566.
- กรมส่งเสริมการเกษตร. 2566. จำนวนครัวเรือนเกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนเกษตรกร จำแนกรายจังหวัด รายอำเภอ และรายตำบล (ณ เดือนมกราคม พ.ศ. 2566). แหล่งที่มา : <http://mvos2.gistda.or.th>. 15 พฤษภาคม 2566.
- กรมอุตุนิยมวิทยา. 2566. ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยคาบ 30 ปี (พ.ศ. 2536-2565). กรมอุตุนิยมวิทยา กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม, กรุงเทพฯ.
- กองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน. 2566. แผนที่สภาพการใช้ที่ดิน ปี 2566 (ไฟล์ข้อมูล). กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, กรุงเทพฯ.
- กองสำรวจดินและวิจัยทรัพยากรดิน. 2566. แผนที่ทรัพยากรดิน (ไฟล์ข้อมูล). กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, กรุงเทพฯ.
- บัณฑิต ต้นศิริ และ คำธณ ไทรพิทักษ์. 2542. คู่มือการประเมินคุณภาพที่ดิน. กองวางแผนการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน.
- สำนักเทคโนโลยีการสำรวจและทำแผนที่. 2566. แผนที่ขอบเขตตำบล ปี 2564 (ไฟล์ข้อมูล). กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, กรุงเทพฯ.
- สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง. 2566. รายงาน สถิติจำนวนประชากรและบ้าน รายจังหวัด รายอำเภอ และรายตำบล (ณ เดือนธันวาคม พ.ศ. 2565). แหล่งที่มา: <https://stat.bora.dopa.go.th/stat/statnew/statyear/#/TableTemplate/Area/statpop>. 1 พฤษภาคม 2566.

ที่ปรึกษา

นางนงนุช ศรีพุ่ม	ผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 1
นางมัทธนา ชัยมหาวิน	ผู้เชี่ยวชาญด้านวางระบบการพัฒนาที่ดิน
นายอนุสรณ์ จันทน์โรจน์	ที่ปรึกษาสำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 1
นายนิลภัทร คงพ่วง	ผู้อำนวยการสถานีพัฒนาที่ดินอ่างทอง
กลุ่มวางแผนการใช้ที่ดิน	สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 1
กลุ่มวิชาการเพื่อการพัฒนาที่ดิน	สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 1
กลุ่มวิเคราะห์ดิน	สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 1
กองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน	กรมพัฒนาที่ดิน

จัดทำโดย

นายณปภัช งามเนตร์	นักวิชาการเกษตรชำนาญการพิเศษ
นางสาวนาฏยา ปิตานุสร	นักวิชาการเกษตรชำนาญการ

กรมพัฒนาที่ดิน
LAND DEVELOPMENT DEPARTMENT
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

2003/61 ถนนพหลโยธิน แขวงลาดยาว
เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร 10900
Call Center 1760